T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ 9. SINIF VİYOLA DERS KİTABININ İŞLEVSELLİĞİNİN VİYOLA ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

Ömer Gürkan GÖKSEL

(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul, 2022

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ 9. SINIF VİYOLA DERS KİTABININ İŞLEVSELLİĞİNİN VİYOLA ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

EXAMINING OF THE FUNCTIONALITY OF THE FINE ARTS HIGH SCHOOL MUSIC FIELD 9TH GRADE VIOLA COURSE BOOK IN ACCORDANCE WITH THE OPINIONS OF VIOLA TEACHERS

Ömer Gürkan GÖKSEL

(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman

Prof. Dr. Sibel Çoban

İstanbul, 2022

Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
2022

ONAY

Ömer Gürkan GÖKSEL tarafından hazırlanan "Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğinin Viyola Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" konulu bu çalışma, 29/06/2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	**İmza**
TEZ DANIŞMANI	**Prof. Dr. Sibel ÇOBAN**	
JÜRİ ÜYESİ	**Prof. Dr. Ece Emine KARŞAL**	
JÜRİ ÜYESİ	**Doç. Dr. Hakan BAĞCI**	

ETiK BEYAN

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım çalışmamda;

- Sunduğum bilgileri, dokümanları ve verileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Çalışmamda yararlandığım eserlerin tamamına atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Elde ettiğim verilerde ve sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı bildirir, aksi bir durumda aleyhimde doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

23/06/2022

Ömer Gürkan GÖKSEL

ÖZGEÇMİŞ

1978 Mersin/Silifke doğumlu,

1995 Silifke Lisesi Mezunu,

2000 Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans mezunu,

2005-2011 Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Kartal Marmara İlköğretim Okulu (Şehit Üstteğmen Gökhan Yavuz) müzik öğretmeni,

2011-2017 Prof. Faik Somer Güzelsanatlar ve Spor Lisesi (Aydın Doğan Güzel Sanatlar Lisesi) keman öğretmeni,

2017 - ..... Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi viyola öğretmeni.

ÖNSÖZ

Ortaöğretim kademesinde güzel sanatlar alanında eğitim veren okullar içinde, güzel sanatalar liseleri 1989'dan bu yana önemli bir yere sahiptir. Bu okullarda verilen çalgı eğitimi ise öğrencilerin müzikal yaşantılarını doğrudan etkilemektedir. Hedeflerini belirlemede çalgılarındaki başarı durumu önemli rol oynamaktadır.

İlk Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenliği deneyimimi, Niğde Ünv. lisans son sınf öğrencisi iken, Niğde Güzel Sanatlar Lises'nde 1999 yılında keman öğretmeni olarak yaşadım. O yıllardan beri yaylı çalgı derslerine giren meslektaşlarım ders kitaplarından faydalansalar da, viyola eğitimine kullanılabilecek farklı türdeki kaynaklara daha sık başvurduklarını gördüm. Bu durum beni güzel sanatlar liseleri yaylı çalgı eğitiminde kullanılan kitapların işlevselliği hakkında düşünmeye sevk etti.

"Biz öğretmenler çalgı dersleri için hazırlanmış ders kitaplarından nasıl daha fazla faydanabiliriz? Bunu sağlamak için ders kitaplarında neler daha kapsamlı ele alınabilir? Ders kitabı nasıl daha işlevsel olabilir?"

Tüm bu sorular ekseninde, Güzel Sanatlar Liselerinde okutulan ders kitapları hakkında yapılan araştırmaları inceledim. Bu araştırmalarda, kitapların gelişiminde faydalı olacağını düşündüğüm bulgulara ulaşıldığını fark ettim. Ders kitaplarının zaman içinde yenilenerek gelişmekte olduğu varsayımına dayanarak; yürütmekte olduğum viyola dersinin ilerki zamanlarda yazılacak kitaplarına katkı sağlayacağını düşündüğüm, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nın işlevselliğini araştırmaya karar verdim. Araştırmamı Güzel Sanatlar Liseleri'nde viyola derslerini yürüten öğretmenlerin görüşlerine dayandırmamın en önemli sebebi, öğrencilerin ders kitabından nasıl faydalanacağı konusunun birincil muhatabının ve ileride yazılacak yeni kitapları da derslerinde kullanacak olanların yine viyola öğretmenleri olmasıdır. Bu düşüncelerle yapılan çalışmada, Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nın işlevselliği incelenerek, öğretmenlerin kitap hakkındaki görüşleri ortaya konmuştur.

Önce viyola ders kitaplarının yazımında çalışmış, görev bilinci ile elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışmış tüm kitap yazarlarına, akademik süreçte bana destek veren Prof. Dr. Sibel ÇOBAN'a, anketimi oluşturmamda yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE'ye, Doç. Dr. Sadullah Serkan Şeker'e, Doç. Dr. Yakup Alper

VARIŞ'a; anketimi öğretmenlere ulaştırma noktasında yardımlarından dolayı Bülen AKŞAHİN'e, Öznur UZEL'e, Selim KURTULUŞ'a ve son olarak manevi desteklerini her an hissettiğim eşim Tuba ÜZÜMKESİCİ GÖKSEL ile oğlum Güney GÖKSEL'e teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Bu araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi çalgı eğitimi viyola dersinde kullanılan *9. Sınıf Viyola Ders Kitabı*'nın işlevselliğinin, viyola öğretmenlerinin görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Ünite bazlı değerlendirmelerden oluşan bu çalışmada ortaya çıkan sonuçların, kitap ile ilgili yapılacak yeni düzenlemelere üniteler düzeyinde ışık tutacağı düşünülmektedir. Çalgı eğitimininde ilk sene yapılan uygulamalar, temel davranışların sağlıklı bir şeklşide öğrenilmesini açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple incelemek için 9. Sınıf seviyesi ders kitabı tercih edilmiştir.

Araştırmada Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Viyola Ders kitabında yer alan görseller, hazırlık çalışmaları, teorik bilgiler, etütler ve eserlerin işlevselliği, viyola dersini yürüten 25 viyola öğretmenin görüşlerine dayanarak incelenmiştir. Betimsel araştırma modeli ile yapılan araştırmada, uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanmış, 45 maddeden oluşan, öğretmenlerin maddelere katılma derecelerinin yer aldığı veri toplama aracı kullanılmıştır. Bu 45 maddenin yanında, öğretmenlerin kullandığı yardımcı kaynaklar ve bu kaynaklara yönelme sebepleri açık uçlu sorular ile sorulmuş, araştırmaya nitel bir boyut kazandırılmaya çalışılmıştır. Araştırmada verileri çözümlemede aritmetik ortalama, frekans dağılımı ve standart sapma kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucuna göre öğretmenler 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nın işlevselliğini, içerikte yer alan görseller, hazırlık ve değerlendirme çalışmaları, konu içeriklerinin işlevselliği ve sözlük bölümü yönünden kısmen yeterli; nüans sembollerinin uygulanış bilgisi, teknolojik araçlardan faydalanılması ve çalışma ödevleri yönünden yetersiz bulmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Viyola Eğitimi, Ders Kitabı, İşlevsellik.

ABSTRACT

In this study, it is revealed how the functionality of the 9th Grade Viola Textbook used in the viola lesson of the Fine Arts High School is according to the opinions of the viola teachers. It is thought that the results of this study, which consists of unit-based evaluations, will shed light on the new regulations to be made about the book at the unit level.

In the research, the visuals, preparatory studies, theoretical information, etudes and functionality of the works in the Fine Arts High School 9th Grade Viola Textbook were examined based on the opinions of 25 viola teachers who conducted the viola lesson. In the research conducted with the descriptive research model, a data collection tool consisting of 45 items wich prepared by the researcher in line with expert opinions and including the degree of teachers participation in the items was used. In addition to these 45 items, the supplementary resources used by teachers and the reasons for referring to these resources were asked with open-ended questions, and the study was tried to gain a qualitative dimension.

According to the results of the research, the teachers stated that the functionality of the 9th Grade Viola Textbook was partially sufficient in terms of the visuals in the content, the preparation and evaluation studies, the functionality of the subject contents and the dictionary section. On the other hand, the teachers found insufficient knowledge of the application of nuance symbols, use of technological tools and holiday studies.

Keywords: Fine Arts High School, Viola Education, Textbook, Functionality.

İÇİNDEKİLER

ONAY i

ETİK BEYANI ii

ÖZGEÇMİŞ iii

ÖNSÖZ iv

ÖZET v

ABSTRACT vi

İÇİNDEKİLER vii

BÖLÜM I: GİRİŞ 1

1.1. Problem Durumu 1

1.2. Araştırmanın Amacı 2

1.3. Alt Problemler 2

1.4. Araştırmanın Önemi 3

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları 3

1.5. Araştırmanın Varsayımları 4

1.6. Araştırma Tanımları ve Kısaltmalar 4

BÖLÜM II: ALANYAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 5

2.1 Eğitim 5

2.1.1 Müzik Ve Çalgı Eğitimi 7

2.2. Türkiyede'ki Müzik Eğitimi Kurumları.....8

2.3. Güzel Sanatlar Liseleri'nin Yeri Ve Önemi 9

2.3.1. Güzel Sanatlar Lisesi Viyola Dersi Öğretim Programı .....

2.3.2. Ünitelerin Ders Kitabında ve Öğretim Programındaki Payları 10

2.4. Ders Kitabı 11

2.5. İlgili Araştırmalar 12

2.5.1. Müzik Alanı Ders Kitabı İncelemesi İle İlgili Araştırmalar 12

2.5.2. Viyola Eğitimi İle İlgili Araştırmalar 14

BÖLÜM III: YÖNTEM 21

3.1. Araştırma Modeli 21

3.2. Evren ve Örneklem 21

3.3. Veri Toplama Aracı 24

3.4. Verilerin Toplanması 24

3.5. Verilerin Analizi 24

BÖLÜM IV: BULGULAR 25

4.1. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Görsellerin İşlevselliğine Yönelik Görüşleri.....25

4.2. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Hazırlık Ve Ölçme Değerlendirme Çalışmalarının İşlevselliğine Yönelik Görüşleri 27

4.3. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Konu İçeriklerinin İşlevselliğine Yönelik Görüşleri..... 28

4.4. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Çalışma Ödevleri Ve Sözlük Bölümlerinin İşlevselliğine Yönelik Görüşleri 43

4.5. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlanılan Kaynaklara Yönelik Bulgular 44

BÖLÜM V: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER 46

5.1. Sonuç 46

5.1.1. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Görsellerin İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar 46

5.1.2 9. Viyola Ders Kitabında Yer Alan Hazırlık Ve Ölçme - Değerlendirme Çalışmalarının İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar 46

5.1.3. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda Yer Alan Konu İçeriklerinin İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar 46

5.1.4. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Çalışma Ödevleri Ve Sözlük Bölümünün İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar 47

5.1.5. Öğretmenlerin 9. Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlandıkları Kaynaklara İlişkin Sonuçlar 47

5.2. Tartışma 47

5.2.1. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Görsellerin İşlevselliğine Yönelik Tartışma 48

5.2.2. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Hazırlık Ve Ölçme-Değerlendirme Çalışmalarının İşlevselliğine Yönelik Tartışma 49

5.2.3. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda Yer Alan Konu İçeriklerinin İşlevselliğine Yönelik Tartışma 50

5.2.4. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Çalışma Ödevleri Ve Sözlük Bölümünün İşlevselliğine Yönelik Tartışma 58

5.2.5. Öğretmenlerin 9. Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlandıkları Kaynaklara İlişkin Tartışma 59

5.3. Öneriler 61

KAYNAKÇA 66

EKLER 70

EK 1 Uygulama İçin Alnan Resmi İzine İlişkin Resmi Yazışmalar 70

EK 2 MEB Viyola Dersi Öğretim Programı (Genel İçerik ve 9. Sınıfa Yönelik Bölümler)..... 72

EK 4 "Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri" Anket Formu 78

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Ünitelerin Ders Kitabında Ve Öğretim Programındaki Payları 11

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları GSL'nin İllere Göre Dağılımı 20

Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri 21

Tablo 4.1 Madde 1 "I. Ünite İçinde Kullanılan Görseller, Konularla Uyumlu Ve Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcı Niteliktedir'' İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları 25

Tablo 4.1.2. Madde 2. "II. Ünite İçinde Kullanılan Görseller, Konularla Uyumlu Ve Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcı Niteliktedir" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları ……..... 25

Tablo 4.1.3. Madde 7. "III. Ünite İçinde Kullanılan Görsel 16 (S.42), 17 (S.44), 19 (S.49), 20 (S.53), 22 (S.63), 23 (S.67), Ve 25 (S.70) in Konularla Uyumunu Yetersiz Buluyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları ……...……. 26

Tablo 4.1.4. Madde 19 "IV. Ünitede Yer Alan Görsellerin Konularla Uyumunu, Ve Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığını Yetersiz Buluyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları ……..……. 26

Tablo 4.1.5. Madde 25. "V. Ünite İçinde Kullanılan Görsellerin, Konularla Uyumunu, Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığını Yetersiz Buluyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları ……..……. 27

Tablo 4.2.1. Madde 41. "Kitapta Yer Alan Hazırlık Çalışmaları, Öğrencileri Güdüleme Ve Konulara Hazırlamada Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları.... 27

Tablo 4.2.2. Madde 42. “Kitabın Ölçme Ve Değerlendirme Çalışmaları, Kapsam Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 28

Tablo 4.3.1. Madde 3. “Kitapta Boş Tel Yay Çalışmalarına Başlarken, Sol Elin Gövdeden Tutmak Yerine 1. Pozisyonda Bekletilmesi, Öğrencileri Çabuk Yormakta Ve Yay Kullanımına Odaklanmasını Zorlaştırmaktadır” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları ……..……...……...…..… 28

Tablo 4.3.2. Madde 4. “*Viyolada Ses Üretimi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etütlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 29

Tablo 4.3.4. Maddede 5. “ Viyolada Yay Şekilleri Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları …...……...……...… 29

Tablo 4.3.5. Madde 6. “ *Viyolada Yay Şekilleri’* Konu Başlığı Altında, Boş Tellerde Sekizlik Ve Onaltılık Süre Değerlerini İçeren Ritmik Kalpıların Da Çalıştırılması Daha Doğru Olurdu” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları ……...… 29

Tablo 4.3.6. Madde 8. “ Viyolada 1. Pozisyon Konu Başlığı Altında, Parmakları Hazırlama Ve Doğru Yere Basma (Entonasyon) İle İlgili Teknik Bilgi Ve Çalışma Yöntemi Sunulması Gerekirdi.” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 30

Tablo 4.3.7. Madde 9. “*Viyolada I. Pozisyon* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etütlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 30

Tablo 4.3.8. Madde 10. “ Sayfa 50’de Yer Alan ‘La Telinde Ezgi’ Nin, İlk Soru-Cevap Cümleleri 8 Ölçü Olduğu Halde, Ikinci Kısmın 6 Ölçüde Tamamlanması Müzikal Yapıyı Bozmuştur.” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları ……...… 31

Tablo 4.3.9. Madde 11. “ Do Majör Dizisinden Önce Sol, Re Ve La Tellerinde Sol Elin Birinci Durumu Çalıştırılırken Majör Dizi Duyuluşu Oluşmuşken, Majör Hakkında Bilgi Verilmesini İsterdim” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları …… 31

Tablo 4.3.10. Madde 12. “Sayfa 60-61’deki Alıştırmaların Do Majör Dizisinden Önce Verilmesini, Kolaydan Zora İlkesine Göre Yanlış Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları ….....……..……..……..… 31

Tablo 4.3.11. Madde 13. “ *Do Majör Dizisi’* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları ……..……..……..….32

Tablo 4.3.12. Madde 14. “*Do Majör Dizisi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 32

Tablo 4.3.13. Madde 15. “*Çargah Makamı’* Konu Başlığı Altında, Makamın Tanımı İçinde Yer Alan, Dizinin Durak, Güçlü Ve Yedeninin Hangi Nota Olduklarının Gösterilmemesini, Öğrencilerin Teorik Bilgi İle Uygulama Arasında Bağlantı Kurması Bakımından Eksiklik Olarak Görüyorum” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 33

Tablo 4.3.14. Madde 16. “*Çargah Makamı’* Konu Başlığı Altında (S.70) Dizi Sesleri Arasında Yer Alan T (Tanini) Ve B (Bakıyye) Sembollerinin Tanımının Yapılmaması Eksikliktir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 33

Tablo 4.3.15. Madde 17. “Sayfa 71’de Onaltılık Nota Süre Değerinin İlk Defa Yer Aldığı (N.3)’Te, Art Arda Gelen Onaltılıklarda (Do-Re, Mi-Fa Geçişleri Gibi) Parmak Değişimi Olması, Sağ El-Sol El Senkronu Bakımından Erkendir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 34

Tablo 4.3.16. Madde 18. "*Çargah Makamı* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 34

Tablo 4.3.17. Madde 20. "*Detaşe Çalma Tekniği'* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 34

Tablo 4.3.18. Madde 21. "Sayfa 78'de No:3, 81'de Halay Ve 82'de Bel Bağımın Tokası'nda Hüseyni Etkisi Varken, Bu Bilginin Verilmemesini Eksiklik Olarak Görüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 35

Tablo 4.3.19. Madde 22. "*Detaşe Çalma Tekniği* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 35

Tablo 4.3.20. Madde 23. "Sayfa 84'te 6 Numaralı Etütte, Bir Yayda Üç Tel Değişimi Olmasının, Legatoda Tel Değişimi Başlangıç Seviyesi İçin Zor Olduğunu Düşünüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 36

Tablo 4.3.21. Madde 24. "Legato Çalma Tekniği Konu Başlığı Altında Yer Alan Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 36

Tablo 4.3.22. Madde 26. "Sol Majör Dizi Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 36

Tablo 4.3.23. Madde 27. "Sol Majör Dizi Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 37

Tablo 4.3.24. Madde 28. “Buselik Makamı Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Makamın Viyolada Çalınışı İle İlişkilendirilmemiştir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 37

Tablo 4.3.25. Madde 29. “Buselik Makamı Konu Başlığı Altında Yer Alan (La) Doğal Ve (La) Armonik Minör Benzetmesi, Bu Dizilerin Bilgisi Verilmediği İçin Anlaşılmazdır” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 38

Tablo 4.3.26. Madde 30. “Mi Minör Dizi Konu Başliği Altinda Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Siralanişi Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 38

Tablo 4.3.27.. Madde 31. “Mi Minör Ve La Minör Dizi Konu Başlıkları Altında, Minör Dizi Yapısı İle İlgili Bilgi Verilmeden, Sadece Mi/La Minör Dizi İçin Yapılan Açıklamalar Uygun Değildir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım. Durumları 38

Tablo 4.3.28. Madde 32. “‘Kürdi Makamı Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Makamın Viyolada Çalınışı İle İlişkilendirilmemiştir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 39

Tablo 4.3.29. Madde 33. “Kürdi Makamı Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 39

Tablo 4.3.30. Madde 34. “‘Fa Majör Dizi Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 40

Tablo 4.3.31. Madde 35. “Fa Majör Dizi Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 40

Tablo 4.3.32. Madde 36. “Re Minör Dizi Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 41

Tablo 4.3.33. Madde 37. “Re Minör Dizi Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 41

Tablo 4.3.34. Madde 38. “5. Ünite İçinde Diziler, Öğrencilerin Dizi-Makamlar Arası İlişkiyi Kavramaları İçin, Tampere Ve Makamsal Sisteme Uygun Bir Biçimde Ardışık Olarak (Örneğin Sol Majör-Rast, La Minör-Buselik, Fa Majör-Acemaşiran v.b. Gibi) Sıralanmalıydı” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 41

Tablo 4.3.35. Madde 44. “Viyola Kitabının, Öğrencilerin Viyola Eğitimlerine Katkı Sağlamak Amacı İle Teknoloji Araçlarından Nasıl Yararlanacakları Hakkında Bilgi Sunmamasını Eksiklik Olarak Görüyorum” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 42

Tablo 4.3.36. Madde 45. “Kitapta Yer Alan Etüt Ve Eserlerde Yer Alan Nüans Sembollerinin Uygulanışları Ile Ilgili Yeterli Bilgi Verilmediğini Düşünüyorum” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 42

Tablo 4.3.37. Madde 43. “Viyola Ders Kitabı, 9. Sınıf Viyola Ders Kazanımlarını Elde Etmede Tek Başına Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 42

Tablo 4.4.1. Madde 39. “Kitabın Yaz Çalışmaları Bölümünde Yer Alan Etüt/Eserler Öğrencilerin Yaz Tatillerini Kendi Başlarına Verimli Geçirmeleri Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları 43

Tablo 4.4.2. Madde 40. “Kitabın Sözlük Bölümü Kapsam Bakımından Yeterlidir” İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları..... 43

Tablo 4.5.1. Öğretmenlerin “Dokuzuncu Sınıf Düzeyinde Viyola Ders Kitabı Dışında Başka Kaynaklardan Yararlanıyor Musuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar 44

Tablo 4.5.2.. Öğretmenlerin Farklı Kaynaklardan Yararlanma Nedenlerine İlişkin Görüşler 44

Tablo 4.5.3. Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlanılan Kaynaklara Yönelik Bilgiler 45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. La Telinde Ezgi 53

Şekil 2. Çargah Alıştırma 54

Şekil 3. Twinkle, Twinkle, Little Star 55

Şekil 4. Legato Alıştırma 55

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bir toplumda, bireylerin yetişmesinde, toplum içerisinde var olabilmesinde eğitimin önemi büyüktür. Her toplum kendi dinamikleri doğrultusunda insanını yetiştirmeyi amaçlar. Madem ki "Toplumlar, insanlara birlikte yaşamanın gerektirdiği toplum bilincini vermek için eğitim sürecinin amaçlarını ve içeriğini belirlemişler ve onu kontrol altına almışlardır" (Fidan ve Elden 1996, s.14), o halde bu eğitim sürecinin planı, programı, kısacası bir sistematiğinin olması gerekmektedir. Eğitimin planlanması, okul türlerinden, sınıf seviyelerinde okutulacak dersler ve bu derslerin içeriklerine; eğitimin yapılacağı mekanların tasarımından, eğitimde kullanılacak materyallere kadar birçok konuyu kapsamaktadır. Eğitimde kullanılacak materyallerin başında da ders kitapları gelmektedir.

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde oluşturulan öğretim programları doğrultusunda, yine bakanlık bünyesinde oluşturulan komisyonlarca ders kitapları yazılmaktadır. Çalgı eğitimi sürecinde kullanılan en önemli iki materyalin biri çalgı, diğeri ise ders kitabıdır.

Eğitimde birliğin sağlanması için, derslerini kitaptan işlemesi beklenen öğretmenlerin, kitabın içeriği hakkındaki görüşleri önemlidir. Öğretmenler kitabı kullanmada deneyim kazanıp, zorlukları ile ilgili çözümler üretmeye başladıklarında, kitap da potansiyeline ulaşmaya başlar. Bu süreçte bir kitaptan vazgeçip yenisinin yazılması yerine, kitabın tüm içeriği gözden geçirilerek düzeltilmiş/ düzenlenmiş yeni baskılarla yol alınmasının daha etkili olacağı düşünülmektedir. Bunun için, hem akademisyenlerin, hem öğrencilerin hem de ders öğretmenlerinin görüşleri önemlidir. Bu şekilde yeni basımlar yolu ile geliştirilen ders kitapları eğitime daha fazla katkı sağlayacaktır.

"Birçok program yayıncısının, üretmiş oldukları malzemeler üzerinde araştırma yapmamalarının yanısıra, bu malzemeleri uygulama alanlarında da test etmemeleri gerçekten bir skandaldır. Diğer hiçbir meslekte, bir ürünün yoğun bir alan denemesinden geçirilmeden pazara sürülmesine izin verilmez. Bu hata, öğretmenler programdaki sorunlarla başa çıkmasını öğrendikten sonra, denenmemiş yeni bir basım ile karşı karşıya kaldıklarında ikiye katlanmaktadır" (Elkind, 1993/1999, 198).

Birkaç yılda bir Güzel Sanatlar Lisesi çalgı dersi kitapları yenilenmektedir. Başlangıç seviyesi için yazılmış bir çok farklı kaynağın yanında, çoğu öğretmen çalgı ders kitaplarını yeterince işlevsel bulmamakta ve ana kaynak olarak kullanmamaktadır. Eğitimde öngörülebilir-sistematik gelişmenin varlığından söz edebilmemiz için öncelikle bir standart sağlanması gerekmektedir. Bu açıdan evrensel düzeyde kabul görmüş metod ve yaklaşımları içeren, aynı zamanda kendi kültürümüzün de bu yaklaşımlarla harmanlandığı; eğitimin tüm bileşenleri tarafından kabul görecek bir ana kaynağın yol göstericiliği önemlidir. Bu bileşenlerin başında, kaynağı kullanacak olan öğretmenler gelmektedir. Öğretmenlerin var olan ders kitabı hakkındaki görüşlerinin, aynı zamanda, basılacak yeni ders kitabı ile ilgili beklentilerini de ortaya koyacağı söylenebilir. Ders kitaplarının eğitimde nasıl daha fazla merkeze konabileceği sorusunun cevabı, bu beklentilerin ne ölçüde karşılık bulacağı ile yakından ilgilidir.

Tüm bu gerçeklere dayanarak, araştırmacı tarafından Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nın işlevselliğinin incelenmesi gerekli görülmüştür. Bu alanda farklı ders kitapları hakkındaki tezlere rastlansa da 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı ile ilgili bir tezin olmaması, araştırmacıyı konuya yöneltmiştir. Bu doğrultuda, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda bulunan; görsellerin, hazırlık çalışmalarının, konu içeriklerinin, etüt ve eser sıralanışının, ölçme ve değerlendirme çalışmalarının, sözlük bölümünün, çalışma ödevlerinin işlevselliğine ve kitabın teknolojik araçlardan faydalanma gücüne yönelik viyola öğretmenlerinin görüşleri tespit edilmeye çalışmıştır. Ayrıca öğretmenlerin ders kitabı dışında faydalandıkları kaynaklar belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 9. Sınıf seviyesinde okutulan Viyola Ders Kitabı'nın işlevselliğini, Güzel Sanatlar Liseleri viyola öğretmenleri dörüşlerine dayanarak incelemektir.

1.3. Alt Problemler

1- Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda yer alan *görsellerin işlevselliğine* yönelik görüşleri nelerdir?

2- Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda yer alan *hazırlık ve ölçme-değerlendirme çalışmalarının işlevselliğine* yönelik görüşleri nelerdir?

3- Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda Yer Alan *konu içeriklerinin işlevselliğine* yönelik görüşleri nelerdir?

4- Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda yer alan *sözlük ve çalışma ödevlerinin işlevselliğine* yönelik görüşleri nelerdir?

5- Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders kitabı dışında *yararlandıkları kaynaklar* nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Küçükahmet (2011)'e göre eğitimde uygulanan bir programın başarılı olabilmesi için birbiri ile uyumlu olması gereken dört unsurun etkin bir şekilde uygulanması gerekir. Bunlar amaç, muhteva, süreç ve değerlendirmedir. Bu unsurlar birbirleri ile mükemmel bir uyum içerisinde düzenlenmelidir. Çok dişlili bir mekanizma gibi çalışan bu sistemde tek bir dişlinin bile görevini aksatması, tüm programın başarısını terse çevirebilir. Bu dişlilerden biri de ders kitabıdır. Öğrencilerin derste kullandıkları kitap istenen nitelikte değilse, ne amaçlar, ne muhteva ne de ölçme/değerlendirme sağlıklı yapılabilir (2011, s. 12-13).

Güzel sanatlar liseslerinde okutulan çeşitli ders kitapları ile ilgili inceleme araştırmaları yapılmakla birlikte viyola ders kitabı ile ilgili bir tez çalışmasına rastlanmamıştır. 9. Sınıf Viyola Ders kitabının işlevselliğini inceleme amacı ile yapılan bu araştırma, eğitimde daha fazla başarının elde edilmesi için gerekli olan en önemli materyal hakkında öğretmen görüşlerini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte viyola öğretmenleri tarafından kullanılmakta olan diğer kaynaklar belirlenmiştir. Araştırmanın, viyola eğitiminde öğretmenler tarafından kullanılan farklı kaynakları belirlemesi ve ileride basılacak yeni viyola ders kitaplarına katkı sağlaması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Türkiye genelinde ulaşılabilen, gönüllü 25 Güzel Sanatlar Lisesi viyola öğretmeni ile,

- Araştırmacının bu çalışmaya özel olarak geliştirdiği anket ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmanın örnekleminin, evreni temsil ettiği,

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin, anket sorularına verdikleri cevaplarda düşüncelerini objektif olarak yansıttıkları varsayılmıştır.

1.7. Kısaltmalar

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi/Liseleri.

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı.

BÖLÜM II: KAVRAMSAL ÇERÇERVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Fidan ve Elden (1996) ‘e göre insanların belirli amaçlara göre yetiştirilme sürecini, eğitimin genel anlamıyla tanımlaması olarak düşünebiliriz. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Her toplum, içinde yaşayan bireyleri kendi kültürünün istek ve baklentilerine uyacak şekilde etkiler ve değiştirir, buna ‘kültürleme’ denir. Eğitim de bu kültürlemenin amaçlı olarak yapılmasıdır. Bu nedenle, eğitimi ‘**kasıtlı kültürleme süreci’** olarak da tanımlayabiliriz.

Kültürlemenin iki farklı boyutu vardır, birisi yaşam içinde kendiliğinden oluşan bir süreçtir, bu sürece **informal** eğitim süreci denebilir ki bu süreçin de insanların kişilik, değer ve becerilerinin oluşmasında (gelişmesinde) önemli bir rolü vardır. Amaçlı olarak yapılan **formal eğitim** ise, önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde planlı olarak yapılır ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Formal eğitimin en önemli kurumu okullardır (s., 12-13).

Eğitim sürecinin üç temel öğesi vardır;

1) Amaç,

2) Öğretme ve öğrenme etkinlikleri,

3) Değerlendirme.

Eğitim amaçla başlar, öğretme-öğrenme etkinlikleri ile devam eder, değerlendirme ile son bulur. Sürecin bu basamakları bütün kültürler için aynıdır.

Amaç:

Kişinin davranışlarında meydana gelmesi istenilen farklılaşmaları belirler. Kazanılması gereken davranışlarılar belirlenir.

Öğretme ve Öğrenme Etkinlikleri:

Amaçlar öğrenme yolu ile gerçekleştirilir. Öğrenmenin içeriğini amaçlar belirler. Eğitim sürecinde öğrenme, öğretme yolu ile gerçekleştirilir. (Fidan ve Elden, 12-20)

Eğitim, toplumda verimli ve mutlu bir yaşam sürmesini sağlamak için insanın potansiyellerini optimum düzeye çıkarma sürecidir. Öğrenme, insanın potansiyellerini geliştirmek için gerekli yetkinlikleri edinmesini sağlayan psikolojik bir süreçtir. Öğrenme, başka bir deyişle, insanda deneyim yaşadığında kalıcı davranış değişiklikleri üreten süreçtir. Bir birey bir deneyime maruz kaldığında ortaya çıkan kalıcı davranış değişiklikleri, sosyal olarak ve birey için arzu edilebilir veya istenmeyen olabilir. Eğitim, yalnızca arzu edilen davranış değişikliklerinin üretilmesiyle ilgilenir. Eğitim, insanların kültüründe iyi olan her şeyin korunmasını ve sürekliliğini sağlar ve aynı zamanda onları ilerlemeye ve refaha hazırlar. Bu nedenle eğitim, sosyal değişim ve ulusal bütünleşmenin en güçlü aracıdır (Dictionary of Education, 2002, s. 67).

Önemli eğitim psikologlarından John Friedrich Herbart öğretimde dört ana aşama formüle etti. Bunlar:

1. 'Açıklık', öğrencilerin konuyu net bir şekilde görmesi gerekliliği,
2. 'İlişkilendirme', yeni fikirleri, öğrencilerin öncedan öğrenmiş olduğu fikirlere bağlamak,
3. ‘Sistem’, yeni ilişkilendirilen fikrin oluşturduğu farklı unsurların niteliklerini vurgulamak, bunları dersin toplam bağlamı ve amacı ile ilişkilendirmek,
4. 'Yöntem' ise, yeni fikrin yeni durumlarda uygulanması anlamına gelir (Dictionary of Education, s. 96).

Eğitimde organizasyon, kademeli bir sırayla karmaşık birimler oluşturmak için piramit şeklinde oluşturulmuş basit elemanların birleşimiyle karakterize edilir. Kavramlar ve alışkanlıklar bu şekilde oluşturulur. Kavram oluşumunda, ayrıntılara ilişkin algılar basit duyusal deneyimlerden oluşur. Bazı algılar, daha karmaşık algılar oluşturmak için birleşir. Kurallardaki ortak unsurlar soyutlanarak genellemeler yapılır ve böylece kavramlar oluşturulur. Benzer şekilde, alışkanlıklar (bisiklete binme, yazma gibi) daha basit becerilerin hiyerarşik bir şekilde birleştirilmesiyle oluşturulur.

Eğitim hedeflerinin bilişsel alanında, en basit ve en temel olanı, hedef bilgi ve en karmaşık olanı değerlendirmedir. Hiyerarşi şu şekildedir:

Bilgi - Anlama - Uygulama - Analiz, Sentez - Değerlendirme. (Dictionary of Education, 2002, s. 97).

Birçok kapsamlı tanımı yapılan eğitimin, bir hedefe yönelik davranış kazanma sürecini, bu sürece yönelik yapılandırılmış etkinlikleri, bu etkinlikler sonucu ortaya çıkan ürünü değerlendirme süreçlerini kapsadığı söylenebilir.

2.1.1. Müzik ve Çalgı Eğitimi

Uçan (2018)'a göre müzik eğitimi, bir müziksel davranış kazandırma, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir. Eğitim sürecinde, belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenerek belirli hedefe ulaşılır (s. 11). Müzik eğitiminin üç ana türü vardır, bunlar; genel, özengen ve mesleki müzik eğitimleridir.

Genel müzik eğitimi, insanların sağlıklı ve dengeli bir hayat sürebilmeleri için her türlü okul düzeyinde (anaokulu, ilk-orta ve lise) verilen müzik eğitimidir. Toplumda asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Özengen (amatör) müzik eğitimi, genel müzik eğitimi ile yetinmeyip müzik hayatını amatörce ileriye taşımak isteyenlere yönelik olup, etkin bir katılımla, müziksel haz ve doyum sağlamak için gönüllü-istekli kişilere müziksel davranış kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi ise, müzik alanını ya da bu alanın bir dalını meslek olarak seçmek isteyen, belli düzeyde müziksel yeteneği olan kişilere yönelik olup, ilgili alanın gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı, üst düzeye taşımayı, alanla ilgili bir birikim oluşturmayı amaçlar (Uçan, 2018, s. 33-36).

Çalgı eğitimi, müzik eğitimi kapsamında önemli bir yer tutar. Bir çalgı üzerine bireyde davranış geliştirmeyi hedeflersek, buna yönelik olarak planlanmış, bir yöntemi olan sürece, çalgı eğitimi süreci denebilir. Müzik eğitiminde bir çalgı ile yol almayı tercih etmiş bir birey için çalgısı ile ilişkisi müzik hayatının yönünü belirlemede önemli bir usurdur.

Viyola eğitiminin ise Akıncı (1998)'nın keman eğitimi için yaptığı tanımdan yola çıkarak; formal bir eğitim olduğunu, belli bir plan, program ve amaçlar dahilinde yapılması gerektiği; bunun için ilk basamağın başlangıç aşamasından itibaren hedeflerin belirlenmesi, ikinci basamağın ise bu hedeflerin içerdiği faktörlere yönelik olarak öğretme ve öğrenme etkinlikleri düzenlenmesi ile oluşturduğu söylenebilir. (s 3).

2.2. Türkiye'de Müzik Eğitimi Kurumları

Türkiye'de müzik eğitimi türlerini ve bu türde eğitim veren kurumlar araştırıldığında karşımıza çıkanları şöyle sıralayabiliriz;

Genel müzik eğitimi veren kurumlar;

Anasınıfından lise düzeyine kadar eğitim veren özel ve devlet okulları.

Özengen müzik eğitimi veren kurumlar;

- Halk Eğitim Merkezleri Müzik Kursları,
- Özel Kurslar.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlar;

- Devlet ve Belediye Konservatuvarları Müzik Bölümleri,
- Sahne ve Tasarım Fakültelerinin Müzik ve Sahne Sanatları ile Sahne Bölümleri,
- Güzel Sanatlar Liseleri,
- Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri,
- Eğitim Fakülteleri Müzk Eğitimi Ana Bilim Dalları,
- Bando Astsubay Meslek Yüksekokulları,

Halk Eğitim Merkezleri'nde, Belediyelerin mesleki kurslarında, Bilim Sanat Merkezlerinde ve özel kurslarda genellikle hobi amaçlı eğitim verilmekte olup, ortaöğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren iki kurumdan birinin konservatuvarlar, diğerinin Güzel Sanatlar Liseleri olduğu görülmektedir.

2.3. Güzel Sanatlar Liseleri'nin Yeri Ve Önemi

Bugün sayıları 90'ın üstüne çıkan Güzel Sanatlar Liselerinin ilki 16 Ekim 1989'da İstanbul'da açılan ve hala eğitime devam eden Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi'dir. Bu liseler 8. sınıftan mezun olmuş öğrencilerin katılabildiği alan yetenek sınavları düzenleyerek öğrenci almaktadır. MEB (2018) Talim Terbiye Kurulu Güzel Sanatlar Liseleri Haftalık Ders Çizelgesi'ne göre GSL müzik bölümlerinde dört yıl boyunca müziksel işitme ve bireysel çalgı eğitimi, üç yıl süresince piyano, bağlama ve koro, iki yıl süresince orkestra, bir yıl süresince de müzik tarihi, bilişim destekli müzik, müzik

biçimleri, çalgı bakımı ve onarımı, drama, bireysel ses eğitimi, müzik kültürü, Türk İslam müsikisi, Türk dünyası müzikleri, halk dansları ve müzikleri dersleri almaktadırlar (s. 7).

Güzel Sanatlar Liseleri, genel olarak lisans düzeyinde resim ve müzik eğitimi veren kurumlara öğrenci yetiştirmektedir. Bu durum, lisanstan mezun olacak bireylerin mesleki yeterliliklerinin daha yüksek olmasına katkı sağlamaktadır. Özellikle eğitim fakülteleri müzik öğretmenliklerine yönlenen öğrencilerin lisede etkili bir temel eğitim almaları, gelecekte daha nitelikli müzik eğitimcilerine sahip olmamız anlamına gelecektir.

Güzel Sanatlar Liselerinde verilen müzik eğitiminin en önemli mesleki derslerinden biri çalgı eğitimidir. Bir çalgıyı öğrenmek, literatürde yer alan eserleri seslendirebilecek derecede çalgıya hakim olmak için, uzun yıllara yayılan bir çaba gerekmektedir. Çalgı eğitiminin başlangıç yaşı için lise düzeyi geç bile sayılmaktadır. Yine de bu şartlar altında lisede çalgı eğitimine başlayan bir öğrenci, lisansla birlikte toplam sekiz yıl eğitim almış olur. Tüm bunlar, bu liselerin varlığının ülkemiz adına önemli bir kazanım olduğunu göstermektedir. İyi bir planlama ile olabildiğince nitelikli müzik insanları yetiştirmek, biz müzik eğitimcilerinin, topluma karşı en büyük sorumluluğudur.

2.3.1. Güzel Sanatlar Lisesi Viyola Dersi Öğretim Programı

Milli Eğitim Bakanlığı'nca GSL Viyola Dersi eğitiminin genel çerçevesi belirlenmiştir. Viyola dersi öğretim programının genel amaçları şu şekilde sıralanmaktadır (MEB Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola Dersi Öğretim Programı, 2016, s.5);

1. Viyolanın tarihî süreçteki değişim ve gelişimini açıklaması,

2. Viyolanın yapısal özelliklerini tanıması,

3. Viyola çalmada temel davranış ve becerileri kavraması ve uygulaması,

4. Viyola edebiyatı ve dönemleri hakkında bilgi sahibi olması,

5. Viyolada teknik ve müzikal gelişimini sağlamada sorumluluk bilinci kazanması,

6. Türk ve dünya müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturması,

7. Bireysel sahne performansında kaygı düzeyini asgariye indirmesi,

8. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilincini geliştirmesi,

9. Türk müziğinin temel tür, biçim ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,

10. Yetenek ve becerilerini konser, dinleti vb. etkinliklerde sergilemesi amaçlanmaktadır

Viyola Dersi Öğretim Progtamı'nın Öğrencilere Kazandırmayı Hedeflediği Beceriler ise şu şeklidedir (MEB Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola Dersi Öğretim Programı, 2016, s.6);

1. Sağ ve sol el koordinasyon becerisi,

2. Farklı yay çeşitleri ve tekniklerini uygulama,

3. İcra (yorumlama),

4. Çok seslilik uygulamaları yapma,

5. Nitelikli ses üretme,

6. Deşifre,

7. Sahne ve performans,

8. Analitik düşünme,

9. Müziksel işitme,

10. Sahne ve performans,

11. İş birliği,

12. İletişim,

13. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma.

Bakanlık tarafından, belirlenen öğretim programı ekseninde ders kitabı hazırlanması amaçlanmaktadır. Ders kitapları öğretim programlarıyla ters düşemez, aynı genel amaçlar ve hedef davranışları amaç edinir.

2.3.2.Ünitelerin Ders Kitabında ve Öğretim Programındaki Payları

Viyola 9 Ders Kitabı'nda ünitelere ayrılan sayfa dağılımı ile Viyola Öğretim Programı'nda yer alan ünite süre dağılımlarının karşılaştırılması;

Aşağıdaki tabloda araştırmacı tarafından ders kitabında ünitelere ayrılmış olan sayfa sayıları tespit edilerek, Viyola öğretim programında yer alan ünitelere ayrılan süreler ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Öğretim programlarında belirlenen ünitelerin toplam müfredattaki ağırlıkları ile ders kitaplarında ünitelere ayrılan sayfa oranı birbirleri ile tutarlı olması, eğitim sürecinin bütünselliği bakımından beklenen bir durumdur.

Tablo 2.3.1. Ünitelerin Ders Kitabında Ve Öğretim Programındaki Payları

ÜNİTELER	Programdaki Ders Saati	Programdaki Oran (%)	Kitapta Ayrılan Sayfa Sayısı	Kitaptaki Oran (%)
Viyolanın Temelleri	2	5	6	5
Viyola Çalmada Temel Unsurlar	4	11	18	15
Pozisyon Ve Örnek Uygulamalar	6	17	38	31,66
Yay Teknikleri I	6	17	15	12,5
Dizi-Makamlar İlgili Dağarcık I	18	50	43	35,83
TOPLAM	36	100	120	100

(MEB Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola Dersi Öğretim Programı, 2016, s. 11)

2.4. Ders Kitabı

Demirel ve Kıroğlu (2021) ders kitabını, "bir eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ile ölçme-değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış; öğrenme amaçlı kullanılan basılı bir öğretim materyali" olarak tanımlamaktadırlar (s. 4). Bir öğrenme materyali olan ders kitapları tüm öğretim düzeyleri için önem açısından hala ilk sıradadır (Erkılıç T., ve Can, S., 2018).

MEB'nın Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nde belirtilen kriterlere göre ders kitapları seçilmektedir. 2015'te yapılan değişiklikle, 'hizmet birimleri bu yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla Bakanlık, personeli arasından oluşturduğu komisyonlar marifetiyle kitap yazabilir' ibaresi ile birlikte Bakanlık bünyesinde ders kitabı yazılma seçeneği de devreye girmiş oldu. MEB'nın bu yönetmeliğinde ders kitaplarının hazırlanmasında dikkat edilecek hususlardan içerik, öğrenme, öğretme, ölçme ve değerlendirme, görsellere yönelik olanlar şu şekilde

sıralanabilir (MEB, 2015, s.3 – 4, http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1605.pdf adresinden 13 Mart 2022 tarihinde edinilmiştir);

- Dersin eğitim ve öğretim programını kapsayacak şekilde düzenlenir.
- Dersin özelliğine göre ünite, bölüm, tema ve konular arasında hacim bakımından eğitim ve öğretim programının içeriğine uygun bir denge kurulur.
- Konuların işlenişinde öğrencinin seviyesine ve gelişim özelliklerine uygun olarak doğru, anlaşılır, yalın bir dil ve anlatım kullanılır.
- Öğrenme yöntemleri ve stratejileri dikkate alınır ve üst düzey düşünme becerileri geliştirilir.
- Değerlendirmeye ilişkin unsurlar, ölçme ve değerlendirmenin ilke ve teknikleri dikkate alınarak düzenlenir.
- Görsel ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak yapılır.

2.5. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde müzik alanı ders kitapları ve viyola eğitimi ile ilgili çalışmalar incelenmiştir.

2.5.1. Müzik Alanı Ders Kitabı İle İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Güzel Santlar Liselerinde okutulan ders kitapları ile ilgili araştırmalar incelenmiştir.

Doğan (2011), Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. Sınıf Ud Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitabı'nın değerlendirildiği araştırmasında, bu liselerde görev yapan 10 ud öğretmeninden anket yolu ile verilerini toplamıştır. Araştırmada aşağıda yer alan konu başlıkları için ud öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bu konular; I. pozisyon ve ana kolonlar (konum), dört telde melodik çalışmalar, makam ve usul bilgisi, I. pozisyonda çalınan bazı makamların dizileri ve ezgisel makam tarifleri konularını öğrencilerin öğrenmesi ve uygulayabilmesidir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin, belirtilen konularda az yeterli olduğu sonucu elde edilmiştir.

Başaran-Tanrıöver (2011)'in, Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabı'nı incelediği, İç Anadolu Bölgesini kapsayan araştırmasında, öğretmenler ve öğrencileri için oluşturduğu iki ölçme aracını, 112 öğrenci ve 6 öğretmene uygulamıştır. Araştırmada, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 12. sınıf Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabı'nın, öğretmenler açısından kitaba ilişkin genel görüşlerde kısmen, ünitelerine ve içeriğine yönelik görüşlerde az ve kısmen, ölçme değerlendirme bölümlerine yönelik görüşlerde az, sözlük ve kaynakçaya yönelik görüşlerde ise kısmen işlevsel olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yeşil (2013), öğretmen görüşlerine dayanarak, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. Sınıf Piyano Ders Kitabı'nı incelediği araştırmasında Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde çalışan 30 piyano öğretmenine anket uygulamıştır. Araştırmada öğretmenler, Sınıf Piyano Ders Kitabının; fiziksel özelliklerini çok, piyano çalma tekniklerini sistematik bir şekilde ele alma ve ünite içeriklerinin öğretme gücünü orta; literatürün sistemetik basamaklandırılmasını, hazırlık çalışmaları bölümlerini, piyano öğretim programının amacına uygunluğunu, motif-cümle ve cümle bağı öğretim gücünü az ölçüde yeterli bulmuşlardır.

Tanrıöver (2016) Güzel Sanatlar Liselerinde 9. Sınıf Keman Ders Kitabı'nın, öğrenci ve öğretmen açısından işlevselliğini incelediği, İç Anadolu Bölgesi'ni kapsayan araştırmasında; GSL'nde çalışan 15 keman öğretmenine ve bu liselerde okuyan 49 keman öğrencisine olmak üzere iki anket uygulayarak veri toplamıştır. Araştırmada, öğretmenler 9. Sınıf Keman Kitabı'nın genel ve ünite içeriklerini, yeterli bulmuşlardır. Kitapta yer alan etüt ve eserlerin sayısı, hazırlık çalışmalarındaki araştırma konularının öğrencilerin konuları kavraması ve konuların diğer derslerle ilişkilindirilmesi açısından kitabın yeterliliği karşısında kararsız kalınmıştır. Ancak ölçme ve değerlendirme, sözlük ve kaynakça bölümlerinin işlevsellik durumunu olumlu bulunmuştur. Bununla birlikte öğrenciler; kemanın müziksel anlatım özellikleri, keman çalmada vucudun işlevleri, keman ve yay seçimi, keman çalmada sağ ve sol elin konumu içeriklerine yönelik kitabın yeterliliği hakkında kararsız kalmışlardır.

Baran (2019), Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Piyano Ders Kitabı'nı incelediği araştırmasında, 25 güzel sanatlar lisesinde çalışan 50 piyano öğretmenine uyguladığı anket aracılığı ile verilerini toplamıştır. Baran araştırmasında ders kitabındaki etüt ve

eserlerin nitelik ve nicelik bakımından yetersiz olduğu, eğitimin ilkelerine göre oluşturulmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Kılıç (2019), Güzel Sanatlar Liseleri 11. Sınıf Türk Halk Müziği ve Teori Uygulama Dersi Öğretim Programı Ve Ders Kitabı'nı değerlendirdiği araştırmasında, 13 güzel sanatlar lisesinde çalışan 20 ders öğretmenine uyguladığı anket aracılığı ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, öğretmenlerin ders kitabının Türk Halk Müziği ile ilgili teorik içeriği, Türkü, Usul/Ölçü, Makamsal Müzik, Müziksel Okuma, Müziksel Yazma ünitelerini büyük ölçüde yeterli buldukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Şahin (2020), Güzel Sanatlar Liseleri Gitar Dersi Öğretim Programı'nı ve 9. Sınıf Ders Kitabı'nı incelediği araştırmasında, 14 güzel sanatlar lisesinde çalışan 15 gitar dersi öğretmenine yönelttiği 52 maddeden oluşan anket ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, öğretmenlerin ders kitabının gitar çalma tekniği ve çok sesli çalma uygulamalarını büyük ölçüde yeterli buldukları; makamsal çalma uygulamalarını ise kısmen yeterli buldukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Akbulut (2021), Güzel Sanatlar Liseleri 10. Sınıf Batı Müziği Teori-Uygulama Dersi Öğretim Programı Ve Ders Kitabı'nı incelediği araştırmasında, güzel sanatlar liselerinde çalışan 94 Batı Müziği Teori ve Uygulama Dersi öğretmenine uyguladığı anket aracılığı ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, öğretmenlerin ders kitabının genel olarak büyük ölçüde olumlu buldukları, ancak Modal Müzik konusu ile ilgili olumsuz düşünen öğretmenlerin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Güzel Sanatlar Liselerinde okutulan müzik alanı ders kitaplarında yapılan araştırmalara dayanarak, Ud Ders Kitabı'nın içerik yönünden az yeterli, Ses Eğitimi Kitabı'nın az-kısmen yeterli, Piyano Kitabı'nın iki çalışma örneğinde de bir çok konuda az yeterli, Keman Kitabı'nın etüt ve eser nicelik yönden kısmen yeterli, Türk Halk Müziği Teori Ve Uygulama Kitabı'nın yeterli, Gitar Kitabı'nın tonal çalmada yeterli, ancak makamsal çalma konularında kısmen yeterli, Batı Müziği Teori Ve Uygulama ders kitabı'nın genel olarak yeterli, ancak modal müzik konusunda kısmen yeterli bundukları söylenebilir. Yeterliliğin az olduğu kunular arasında çoğunlukla makamsal dizilerin yer alması dikkat çekicidir.

2.5.2. Viyola Eğitimi İle İlgili Araştırmalar

Bu bölümde viyola eğitimi ile ilgili araştırmalar incelenmiştir.

Özay (2020), Türkiye'de viyola alanındaki lisansüstü tezleri incelediği araştırmasında, 1990-2020 yılları arasında yapılan 92 tezden 81'ine ulaşmıştır. Araştırmacı, 23 tezin eğitim, 20 tezin eser inceleme, doktora tezlerinin hepsinin eğitim, 9 sanatta yeterlilik tezinin eser inceleme konusunda olduğunu saptamıştır.

Albuz (1995), *Başlangıç Viyola Öğretim Yöntem Ve Teknikleri İncelenmesi, Sınanması Ve Değerlendirilmesi* isimli araştırmasında üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde görev yapan viyola öğretim elemanlarının görüşlerine başvururken, nitel veriler için kaynak taraması yapmıştır. Araştırmacı, öğretim elemanlarının yarısının viyolayı eşlik çalgısı olarak gördükleri, viyolada ilk yay çalışmalarının en çok (% 75) re telinde başlatıldığı, daha çok (% 62,5) bütün yayda uygulandığı, çoğunlukla (% 62,5) dört teli kapsadığı, yayı durdurup denetlenerek uygulandığı (% 75); ilk parmak düşürme çalışmalarına en çok (%87,5) re telinde başlandığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Yayla (1999), Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü anaçalgı viyola eğitiminde kullanılan metotları incelediği araştırmasında, müzik eğitimi bölümlerinde görev yapan 12 viyola öğretmenine anket uygulayarak verilerini toplamıştır. Araştırmacı, eğitim fakülteleri müzik bölümlerinde çalışan viyola ders öğretmenlerinin metot tercihlerinin değişkenlik gösterdiği, birbirini destekleyen farklı metotların kullanımıyla kendi eğitim programlarını yapılandırdıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada araştırmacının tespit ettiği 35 viyola metodunun 20' sinin kullanıldığı, bir öğretmenin kullandığı metot sayısının en çok 12 olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Kullanılan metotlar arasında en çok A. Tanrıverdi (% 92), F. Mazas (% 92), Kreutzer (% 92), Sevcik (% 83), B. Volmer (%75), B. Volmer Etütler (% 50), H. Sitt (% 50), Rode (% 50) yer alırken; en az kullanılanların Campagnoli (% 1), Szaleski (% 1) ve Flesh (% 1) olduğu tespit edilmiştir.

Albuz (2001), Viyola eğitiminde geleneksel Türk müziği ses sistemine ilişkin dizilerin kullanımı ve bu sistem kaynaklı çokseslilik yaklaşımlarını incelediği araştırmasında, Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Bölümleri'nde çalışan öğretim elemanlarına anket uygulayarak ve kaynak tarayarak verilerine ulaşmıştır. Viyola öğretiminde kullanılacak Türk müziği dizilerinden, ancak tampere sisteme uyarlanarak

yararlanılabileceği, kullanılacak Türk müziğine ilişkin çok seslendirme çalışmalarında üçlü, dörtlü ya da karma armonize yaklaşımlarının kullanıldığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Bilginer (2001), çalgı eğitiminde keman ve viyola eğitiminin özdeşleştirilmesi konusunu ele aldığı araştırmasında kaynak tarama, keman/viyola sanatçılarına anket ve görüşme teknikleri uygulayarak verilerini toplamıştır. Araştırmacı, katılımcıların çok azının (% 5) kemanın ve viyolanın teknik yönden tümüyle ayrı özellikler taşıdığı, önemli bir kısmının (% 31) teknik yönden iki çalgı arasında fark olmadığı, çoğunluğun ise (% 64) aynı özellikte olmasıyla birlikte bu iki çalgı arasında önemli ayrıntıların olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Keman eğitimi alan bir öğrencinin viyola da çalışmasının, keman üzerindeki hakimiyetini arttıracağı, fiziksel gelişimi müsait olmak kaydı ile belirli düzeyden sonra iki çalgının birlikte çalışılmasının olumlu sonuçlar vereceğini belirtmiştir.

Ece (2002), çağdaş Türk bestecilerinin viyola eserlerini ve bu eserlerin mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan viyola öğretmenleri tarafından kullanılma durumlarını incelediği araştırmasında, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan 44 viyola eğitimcisi ile görüşme yaparak verilerini toplamıştır. Araştırmacı 16'sı GSL'nde, 10'u üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalları'nda, 16'sı Devlet Konservatuvarları'nda ve 8'i vakıf üniversitelerinin Müzik Fakülteleri'nde çalışan viyola eğitimcilerinden topladığı verilerin sonunda Çağdaş Türk Bestecileri'nin viyola eserlerinin viyola eğitmenleri tarafından yeterince tanınmadığı, bu eserlerin viyola eğitiminde yaygın kullanılmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Ayrıca GSL'nde çalışan viyola eğitimcilerinin bu eserleri viyola eğitimlerinde kullanamama sebebini, en çok (% 71) eserlerin notalarına ulaşamama, bir kısmı (% 23) eserleri tanımama, yine bir kısmının (% 13) eserlerin teknik bakımdan aşılması güç zorluklar barındırması olarak göstermişlerdir.

Çalgan (2002), evrensel viyola eğitiminin Türkiye boyutu içinde ulusal ekol yaratma araştırmasında, kaynak taraması yaparak ekollerin tarihsel sürecini, günümüzdeki durumunu incelemiş ve ülkemiz için viyola öğretim modeli önermiştir. Araştırmacı, yaylı çalgıların gelişimlerini tamamladıkları, bu çalgıları çalmada yeni bir buluşun artık olası olmadığı, bununla birlikte özellikle başlangıç aşamasında pek çok farklı öğretme yönteminin kullanıldığı ve yeni yöntem arayışlarının sürdüğü belirtilmiştir. Ayrıca ülkemiz yaylı çalgı eğitimine yapabileceğimiz katkının; doğru öğretme yöntemlerini

keşfetmek, bu yöntemlerden faydalanarak kendi içinde tutarlı, teknik hedefleri yüksek, kültürümüzün izlerini taşıyan, yüksek ifade seviyesinde modeller geliştirmek, bu modele dayalı gam ve etütler derlemek, öğrenci seviyelerine uygun, alt seviyelerden başlayarak etüt, düetler, oda müziği ve orkastralar için eserler yazmak olduğu sonuçlarına varmıştır.

Oktay (2005), GSL'nde verilmekte olan viyola eğitimini değerlendirdiği araştırmasında, 28 GSL öğretmen/öğrencilerine anket uygulayarak ve 5 üniversitenin Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda görev yapan viyola eğitmenleriyle görüşerek verilerini toplamıştır. Araştırmacı, GSL'nde viyola eğitiminde öğretmen eksikliği, ders saatlerinin yetersizliği, öğretim programının yetersizlikleri, fiziki şartların yetersizliği, kaynak sıkıntısı gibi birçok sorunla karşılaşıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Özdemir (2007), GSL üçüncü sınıf viyola düzeyinde devinişsel hedeflere ulaşılma durumunu incelediği araştırmasında, 9 GSL'nde okuyan üçüncü sınıf viyola öğrencilerine uyguladığı anket ve tutum ölçeği aracılığı ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, öğrencilerin viyola öğretim programında öngörülen devinişsel hedeflere % 76.6 oranında ulaşabildikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin geçerli düzeye ulaşmada en geri kaldıkları (% 62.5) konuların beş diyezli ve beş bemollü gamlar, nikriz makamı dizisi olduğu, ayrıca öğretmenlerin öğretim programından genel olarak menun olsalar da verilen hedef davranışların zamanlaması ve sıralaması ile ilgili sorunların var olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Özfındık (2009), Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri'nde kullanılan viyola metodlarını incelediği araştırmasında bu fakültelerde çalışan 6 viyola eğitimcisine görüşme tekniği uygulayarak verilerini toplamıştır. Araştırmacı Kreutzer 42 Studies (% 83.3), A. Tanrıverdi Viyola Metodu 1-2-3 (% 66.7), Rode 24 Studies, op.37 (% 66.7), Mazas Speciel Etudes, op. 36 (% 50) ve Dont 24 Etudes, op.35 (% 50) metotlarının en sık; Seybold (% 33.3), Wohlfahrt 60 Studies, op.43 (% 33.3) Kayser 36 Studies op.43 (% 33.3), H. Sitt 15 Etuden op.116 (% 33.3), O. Sevcik School of Bowing Technique Viola Studies Part 1 (% 33.3) metotlarının ikincil sıklıkta kullanılanlar olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Dinç (2009), 'Türkiye'deki Konservatuvarların İlköğretim Müfredatlarına Uygun Temel Eğitim Viyola Başlangıç Metodu Önerisi' isimli çalışmasında Ayfer Tanrvıerdi, Hüseyin Egemen, Fortunatova, Grigorian, Mezö İmre, Geza Kalay, Denes Laszlo, Lanyi

Margit, Reytin, Cavallini, Giorgetti gibi eğitimci bestecilerin yazmış oldukları başlangıç metotlarını incelemiş, bu metotlardan uygun bulduğu bölümleri toplayarak bir derleme yapmış, sonuç olarak 7 yaşında viyolaya başlayacak öğrenci seviyesinde yeni bir metot oluşturmuştur.

Çetinkaya (2011), GSL'nde uygulanan 9. Sınıf Viyola Dersi kazanımlarına ulaşma dumunu incelediği araştırmasında, 8 GSL viyola öğrenci ve öğretmenlerine uyguladığı anketler aracılığı ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, öğrencilerin viyola çalmanın temellerine ilişkin kazanımlara, viyolada konumlarla ilgili kazanımlara, mi minör tonunda dizi - etüt - eser seslendirme kazanımlarına çoğunlukla; I. pozisyonda sol majör– re majör – si minör ve do majör tonunlarında dizi - etüt - eserler seslendirme kazanımına tamamen; la minör tonunda ve rast makamında dizi - etüt - eser seslendirme kazanımlarına kısmen; sol minör tonunda, hüseyni makamında I. pozisyonda dizi - etüt - eser çalma ve Rönesans Dönemi'ne ait eserleri seslendirmeye ilişkin kazanımlara ise hiç ulaşamadıkları sonuçlarına varmıştır.

Kılınç (2013), GSL 9. Sınıf viyola eğitminde Türk müziği öğretimini incelediği arştırmasında 22 GSL viyola öğretmenine uyguladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, öğretmenlerin % 81,7'sinin lisans eğitimlerinde makam eğitimi almadıkları, % 95,3'ünün Türk müziği metodu kullanmadıkları; % 54,5'inin makamların tampere sisteme uyarlanarak verilen eğitimi uygun bulmadığı, % 81,7'sinin Türk müziği kapsamında yer alan etüt ve eseleri işlevsel bulmadıkları % 77'sinin ise Türk müziği eğitimi ile programın kazanımlarına ulaşılamadığı sonuçlarına varmıştır.

Sonsel (2018), piyano eşlikli viyola öğretiminin ritim ve entonasyon gelişimini incelediği araştırmasında, deneysel desen yöntemini kullanmıştır. Viyola dersinin ilk üç ünitesini kapsayan araştırmada, bu ünitelerde yer alan alıştırma ve etütler piyano için eşliklendirilmiş, GSL 9. sınıfta okuyan 4 viyola öğrencisi kontrol ve deney gruplarına ayrılarak 12 hafta boyunca; deney grubu öğrencilerileri ile viyola derlersleri piyano eşlikli işlenmiş, kontrol grubu öğrencileri ile epiyano eşliksiz normal viyola dersi yapılmıştır. Araştırmada öğrencilere 4., 8. ve 12. Haftalarda uyguladığı entonasyon gelişimi ve ritim gelişimi ölçekleri ile veriler toplanmıştır. Araştırmacı, Piyano eşlikli viyola derslerinin öğrencilerin ritim duygusu ve entonasyon gelişimleri üzerinde pozitif yönde anlamlı bir fark ortaya koyduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Kalaycıoğlu (2019), Aktif öğrenmeye dayalı etkinliklerin viyola öğrencilerinin performanslarına, motivasyon ve viyola dersine yönelik görüşlerine olan etkisini incelediği araştırmasında, denysel yöntem uygulayarak, deney ve kontrol gruplarının viyola dersi sınav performansını ve güdülenme düzeylerini ölçerek, ayrıca kendisi tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile verilerini toplamıştır. Araştırmacı, müzik öğretmenliği programında lisans seviyesinde okuyan 7, GSL'nde okuyan 3 viyola öğrencisi ile yaptığı ve 14 haftalık çalışmada, aktif öğrenme etkinliklerinin, öğrencilerin hem viyola performansını hem de derse ilişkin motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşmıştır.

Birgül-Demir (2019), popüler müziklerden yararlanmanın viyola öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini incelediği araştırmasında deney/kontrol gruplu karışık deneysel desen yöntemini kullanmıştır. Araştırmada 7 GSL' inde okuyan 46 öğrenci ile yaptığı 8 haftalık çalışmada, deney grubu öğrencileri klasik viyola eğitiminin yanında, popüler müzik repertuvarından örneklerle desteklenen bir eğitim alırlarken, kontrol grubu öğrencileri ise klasik viyola eğitimine devem etmiştir. Araştırmacı iki grubun viyola performanslarını ölçerek yaptığı analizi sonucunda popüler müzik dağarcığının kullanılmasının, öğrencilerin viyola çalmada teknik ve müzikal gelişimlerini olumlu yönde etkilediği, çalgı performanslarını arttırmada destekleyici etkisinin olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Savaşan (2020), konservatuvarların ortaöğretim kademesine viyola müfredatlarını inceleyerek bir başlangıç metodu önerdiği araştırmasında, ülkemizdeki Devlet Konservatuvarları'nın 5. sınıf seviyesi viyola dersi müfredat yapılarını incelemiş, günümüz ihtiyaçlarına cevap veren bir metod geliştirmeye çalışmıştır. Araştırmacının geliştirdiği viyola metodu viyola ve yayın parçalarını tanıtmakta, 14 egzersiz, dördü 1 / diğer dördü 2 olmak üzere sekiz gam (arpej, üçlüler ve yay şekilleriyle), bu tonları pekiştirmek üzere 6 düet çalışmasından oluşmaktadır.

Sivri-Özkaradiğin (2021), Ayfer Tanrıverdi'nin I Numaralı Viyola metodu'nu incelediği araştırmasında, metodun do-fa-re-sol-Si b-mi b-la b majör, re-mi-do ve sol minör tonlarını tanıma ile üç ve dört sesli akorları tanıma, çift ses çalma bilişsel düzeyini; Do-sol-re-la tellerini kullanarak müzik yapma, legato – détache – staccato - bağlı staccato ve martele tekniklerini uygulama düzeyini karşıladığını testip etmiştir. Ayrıca analiz düzeyinde 2/4 'lük – 3/4' lük – 4/4' lük, 6/42 lük ve 6/8' lik ölçü sayılarını

birimlerine ayırma düzeyini içerdiği sonucına ulaşmıştır. Araştırmacı metodun %84 oranında détache, %57 oranında legato çalma; sol el becerilerine ilişkin % 25 oranında akor çalma, % 11 oranında çift ses çalma teknikleri ile; % 36 oranında forte, % 20 oranında mezzoforte müzikal ifadelerinin yer aldığını tespit etmiştir.

Viyola eğitimi ile ilgili araştırmalar incelendiğinde kullanılan metotlara ve öğretme yöntemlerine, eşlikli çalma, Türk müziği makamları konularının uygulanma ve başarı durumlarına yönelik çalışmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Araştırmalar viyola eğitiminde en çok başvurulan metotların Ayfer Tanrıverdi 1-2-3, Kreutzer, Rode, Mazas ve Sevcik olduğunu, ikincil kaynakların B. Volmer, H. Sitt, Dont, Wohlfahrt ve Kayser olduğunu söylemektedir. Birbirinden kısmen faklı sonuçlar elde edilmiş araştırmalara da ratlanmıştır, örneğin Albuz (2001) çalışmasında viyola öğretiminde kullanılacak Türk müziği dizilerinden, ancak tampere sisteme uyarlanarak yararlanılabileceği ortaya koyarken; Kılınç (2013) araştırmasında öğretmenlerin çoğunun, makamların tampere sisteme uyarlanarak verilen eğitimi uygun bulmadığı, büyük çoğunluğunun ise kitapta Türk müziği konuları kapsamında yer alan (tampere sisteme uyarlanmış) etüt ve eserleri işlevsel bulmadıkları sonuçlarına ulaşmıştır. Bunun yanında araştırmalar viyola eğitiminin aktif öğrenmeye dayalı olmasının, alıştırmaların piyano eşlikli yapılmasının, derslerde popüler müzik dağarcığından yararlanılmasının, öğrencilerin performansına ve motivasyonlarına olumlu katkılar sağladığını göstermektedir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel nitelikte olup genel tarama modelindedir. Tarama modelinde, var olan bir durumu, olduğu şekilde tespit etmek amaçlanmaktadır. Genel tarama modellerinde çok sayıda elemanı olan bir evren hakkında tespitlerde bulunmak amacıyla, ya tüm evren ya da evren içerisinden alınacak örneklem üzerinde tarama yapılır (Karasar, 2020).

3.2. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki G.S.L.'nde görev yapan viyola öğretmenleri oluşturmaktadır. M.E.B.'nın duyurduğu listede 2021-2022 eğitim öğretim yılında müzik öğrencisi alacak 90 G.S.L. yer almaktadır. Ancak bu liselerin hepsinde viyola öğretmeni bulunmamaktadır. Öğretmen eksikleri halen giderilememiş özellikle yeni açılan liselerimiz bulunmaktadır. Ayrıca birçok okulda viyola öğretmenlerinin varlığının tespitinde zorlukla karşılaşılmıştır. Okulların web sitelerinde bakıldığında paylaşılan kadro bilgilerinde bir takım farklılıklar yer aldığı görülmüştür. Kimi okul branşlara göre öğretmen kadrosunu açıklarken, kimisi de öğretmenleri sadece resim ve müzik alanı şeklinde tanıtmaktadır. Bu bakımdan bir standardın belirlenip uygulanması çok faydalı olacaktır.

Araştırmanın örneklemi ise rasgele seçilen G.S.L. arasında ulaşılabilen 25 viyola öğretmeni oluşturmaktadır. Kitabın yazılmasında ve inceleme/değerlendirmesinde görev alan öğretmenler örneklem dışında tutulmuştur. Tablo 3.1.'de araştırmaya katılan viyola öğretmenlerinin çalıştıkları illere göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları G.S.L.'nin İllere Göre Dağılımı

Kurum Adı	Bulunduğu İl	*f*	%
Ahmet Yakupoğlu G.S.L.	Kütahya	1	4
Antalya Tic. ve San. Odası G.S.L.	Antalya	1	4
Atatürk G.S.L.	Eskişehir	1	4
Aydın Doğan G.S.L.	İstanbul	1	4

Tablo 3.2.1. Devamı

Bakırköy G.S.L.	İstanbul	1	4
Besim Atalay G.S.L.	Uşak	1	4
Bolu G.S.L.	Bolu	1	4
Çukurova G.S.L.	Adana	1	4
Diyarbakır G.S.L.	Diyarbakır	1	4
Gaziantep Ticaret Odası G.S.L.	Gaziantep	1	4
Hakkı Dereköylü G.S.L.	Denizli	1	4
Hasan Rıza G.S.L.	Edirne	1	4
Iğdır G.S.L.	Iğdır	1	4
Işılay Saygın G.S.L.	İzmir	1	4
İ.T.Ü. İsmail Dede Efendi G.S.L.	İstanbul	1	4
Kazancı Bedih G.S.L.	Şanlıurfa	1	4
Kırıkkale G.S.L.	Kırıkkale	1	4
Konya Çimento G.S.L.	Konya	1	4
Manisa G.S.L.	Manisa	1	4
Mimar Sinan G.S.L.	Ankara	1	4
Nevit Kodallı G.S.L.	Mersin	1	4
Niğde G.S.L.	Niğde	1	4
Sebahat-Cihan Şişman G.S.L.	Balıkesir	1	4
Van G.S.L.	Van	1	4
Yüksel Yalova G.S.L.	Aydın	1	4
Toplam		**25**	100

Tablo 3.2. ‘de araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri gösterilmektedir.

Tablo 3.2.2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Değişken	**Grup**	***f***	***%***
Öğrenim Durumu	Lisans	15	60
	Yüksek Lisans	8	32
	Doktora	2	8
Toplam		25	100
Mezun Olunan Üniversite ve Bölüm	9 Eylül Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği.	2	8
	Abant İzzet Baysal Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğret	2	8
	Adnan Menderes Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	1	4
	Cuhuriyet Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	1	4
	Gazi Üniversitesi Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	2	8
	İnönü Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	6	24
	Marmara Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	1	4
	Niğde Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	2	8
	Pamukkale Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	1	4

Tablo 3.2.2. Devamı

	Selçuk Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	1	4
	Süleyman Demirel Ünv. Gsf. Müzik Bilimleri	1	4
	Uludağ Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği	3	12
	Van 100. Yıl Ünv. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliiği	2	8
Toplam		25	100
Lisans Dönemindeki Bireysel Çalgı	Viyola	23	92
	Keman	2	8
Toplam		25	100

Değişken	**Grup**	***f***	***%***
Mesleki Hizmet Süresi	6-10 yıl	3	12
	11-15 yıl	8	32
	16+ yıl	14	56
Toplam		25	100
Viyola Öğretmeni Olarak Güzel Sanatlar Liselerinde Hizmet Süresi	0-5 yıl	7	28
	6-10 yıl	4	16
	11-15 yıl	9	36
	16+ yıl	5	20
Toplam		25	100
Viyola Dersine Girilen Sınıf Seviyesi	1 ve 2. sınıflar	1	4
	1. 2. 3 ve 4. sınıflar	24	96
Toplam		25	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumlarına bakıldığında %60'nın lisans, %32'nin yüksek lisans, %8'inin doktora muzunu oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin %92'sinin lisans eğitimindeki bireysel çalgısının viyola, %8'inin ise keman olduğu anlaşılmaktadır.

Burada üzerinde durulması gereken durumlardan birisi de öğretmenlerin mesleki tecrübelerinin yüksek olmasıdır. Nitekim öğretmenlerin %88'inin meslekte 11 yıl ve üzerinde tecrübeli olmasıyla birlikte, Güzel Sanatlar lisesi viyola öğretmenliği tecrübeleri de kayda değerdir. Öğretmenlerin %56'sının viyola öğretmenliğindeki tecrübesi 11 yıl ve üzerindedir ve bir öğretmen dışında hepsinin, tüm sınıf düzeylerinde viyola derslerine girdikleri görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen "Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri" Anket Formu kullanılmıştır.

İlk bölümü 6'sı demografik bilgileri ve 3'ü kullanılan kaynaklara ilişkin sorular içeren 9 maddeden oluşmaktadır. Anketin ders kitabının içeriğine yönelik görüşlere yönelik ikinci bölümü, hazırlık aşamasında 76 madde iken, uzman görüşleri doğrultusunda ilk aşamada 55'e ikinci aşamada ise 45 maddeye düşürülerek son şeklini almıştır. Anket sonunda öğretmenlerin kitap hakkında belirtmek istediklerini yazabilecekleri bir de açık uçlu soru bulunmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma için hazırlanan anket Türkiye genelinde G.S.L. viyola öğretmenlerinden gönüllü olanlara gönderilerek veriler elde edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Ankette bulunan katılma dereceleri 1'den 5'e kadar puanlanarak, adayların anketteki ifadelerine verdikleri katılma dereceleri puan cinsinden ele alınarak; aritmetik ortalama, frekans dağılımı ve standart sapma değerleri incelenmiş ve analiz edilmiştir. Anket 5 seçenekli olduğu için, verilebilen en düşük ve en yüksek puanlar olan 1 ile 5' in arası eşit aralıklara ayrılarak sınırlar şu şekilde belirlenmiştir;

1. 1.00-1.80 Hiç Katılmıyorum
2. 1.81-2.60 Katılmıyorum
3. 2.61-3.40 Kararsızım
4. 3.41-4.20 Katılıyorum
5. 4.21-5.00 Tamamen Katılıyorum

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde yer alan bulgular her bir alt problemle olan ilişkileri doğrultusunda sıralanmıştır.

4.1. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Görsellerin İşlevselliğine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.1.1.
Madde 1 "I. Ünite İçinde Kullanılan Görseller, Konularla Uyumlu Ve Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcı Niteliktedir'' İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	9	36	4.20	*0.5*
Katılıyorum	12	48		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	0	0		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.1'e göre 1. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 36 oranında tamamen katıldıkları, % 48 oranında katıldıkları ve % 16 oranında kararsız oldukları görülmektedir. Öğretmenler 1. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.20) **katılmışlardır**.

Tablo 4.1.2.
Madde 2. "II. Ünite İçinde Kullanılan Görseller, Konularla Uyumlu Ve Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcı Niteliktedir" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	7	28	4.08	*0.49*
Katılıyorum	13	52		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	0	0		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.2.'ye göre 2. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 28 oranında tamamen katıldıkları, % 52 oranında katıldıkları ve % 20 oranında kararsız oldukları görülmektedir. Öğretmenler 2. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.08) **katılmışlardır**.

Tablo 4.1.3.
Madde 7. "III. Ünite İçinde Kullanılan Görsel 16 (S.42), 17 (S.44), 19 (S.49), 20 (S.53), 22 (S.63), 23 (S.67), Ve 25 (S.70) in Konularla Uyumunu Yetersiz Buluyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları.

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	5	20	3.28	*1.62*
Katılıyorum	7	28		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	2	8		
Toplam	25	100		

Tablo 4.3.'e göre 7. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 20 oranında tamamen katıldıkları, % 28 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları, % 24 oranında katılmadıkları ve % 8 oranında hiç katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 7. maddedeki ifade hakkında ($\bar{x}$ = 3.28) **kararsız kalmışlardır**.

Tablo 4.1.4.
Madde 19 "IV. Ünitede Yer Alan Görsellerin Konularla Uyumunu, Ve Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığını Yetersiz Buluyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	2	8	3.56	*0.67*
Katılıyorum	13	52		
Kararsızım	7	28		
Katılmıyorum	3	12		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.4.'e göre 19. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 8 oranında tamamen katıldıkları, % 52 oranında katıldıkları, % 28 oranında kararsız oldukları ve % 12 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 19. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.56) **katılmışlardır**.

Tablo 4.1.5.
Madde 25. "V. Ünite İçinde Kullanılan Görsellerin, Konularla Uyumunu, Konuların Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığını Yetersiz Buluyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.64	*1.16*
Katılıyorum	9	36		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	5	20		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.5.'e göre 25. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 36 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları ve % 20 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 25. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.64) **katılmışlardır**.

4.2. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Hazırlık Ve Ölçme-Değerlendirme Çalışmalarının İşlevselliğine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.2.1.
Madde 41. "Kitapta Yer Alan Hazırlık Çalışmaları, Öğrencileri Güdüleme Ve Konulara Hazırlamada Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılma Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	0	0	2.72	*0.79*
Katılıyorum	6	24		
Kararsızım	7	28		
Katılmıyorum	11	44		
Hiç Katılmıyorum	1	4		
Toplam	25	100		

Tablo 4.6.'ya göre 41. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında katıldıkları, % 28 oranında kararsız oldukları, % 44 oranında katılmadıkları ve % 4 oranında hiç katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 41. maddedeki ifade hakıında (x̄ = 2.72) **kararsız kalmışlardır**.

Tablo 4.2.2.
Madde 42. "Kitabın Ölçme Ve Değerlendirme Çalışmaları, Kapsam Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	1	4	3.08	*1.07*
Katılıyorum	10	40		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	8	32		
Hiç Katılmıyorum	1	4		
Toplam	25	100		

Tablo 4.40.'a göre 42. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 4 oranında tamamen katıldıkları, % 40 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları, % 32 oranında katılmadıkları ve % 4 oranında hiç katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 42. maddedeki ifade hakkında ($\bar{x}$ = 3.08) **kararsız kalmışlardır**.

4.3. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Konu İçeriklerinin İşlevselliğine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.3.1.
Madde 3. "Kitapta Boş Tel Yay Çalışmalarına Başlarken, Sol Elin Gövdeden Tutmak Yerine 1. Pozisyonda Bekletilmesi, Öğrencileri Çabuk Yormakta Ve Yay Kullanımına Odaklanmasını Zorlaştırmaktadır" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.44	*1.59*
Katılıyorum	8	32		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	7	28		
Hiç Katılmıyorum	1	4		
Toplam	25	100		

Tablo 4.7.'ye göre 3. Maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 32 oranında katıldıkları, %12 oranında kararsız oldukları, % 28 oranında katılmadıkları ve % 4 oranında hiç katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 3. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.44) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.2.
Madde 4. "*Viyolada Ses Üretimi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etütlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	5	20	3.72	*0.96*
Katılıyorum	12	48		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	4	16		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.26.'ya göre 4. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 20 oranında tamamen katıldıkları, % 48 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 16 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 4. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.72) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.4.
Maddede 5. " Viyolada Yay Şekilleri Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.44	*1.00*
Katılıyorum	11	44		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.8.'e göre 5. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 12 oranında tamamen katıldıkları, % 44 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları ve % 24 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 5. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.44) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.5.
Madde 6. " *Viyolada Yay Şekilleri'* Konu Başlığı Altında, Boş Tellerde Sekizlik Ve Onaltılık Süre Değerlerini İçeren Ritmik Kalpıların Da Çalıştırılması Daha Doğru Olurdu" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.80	*0.92*
Katılıyorum	11	44		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	3	12		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.9.'a göre 6. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 44 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları ve % 12 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 6. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.80) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.6.
Madde 8. " Viyolada 1. Pozisyon Konu Başlığı Altında, Parmakları Hazırlama Ve Doğru Yere Basma (Entonasyon) İle İlgili Teknik Bilgi Ve Çalışma Yöntemi Sunulması Gerekirdi." İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları.

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	7	28	3.76	*1.19*
Katılıyorum	10	40		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	5	20		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.10.'a göre 8. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 28 oranında tamamen katıldıkları, % 40 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 20 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 8. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.76) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.7.
Madde 9. "*Viyolada I. Pozisyon* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etütlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları.

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.72	*0.71*
Katılıyorum	15	60		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	3	12		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.27'ye göre 9. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 12 oranında tamamen katıldıkları, % 60 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 12 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 9. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.72) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.8.
Madde 10. " Sayfa 50'de Yer Alan 'La Telinde Ezgi' Nin, İlk Soru-Cevap Cümleleri 8 Ölçü Olduğu Halde, Ikinci Kısmın 6 Ölçüde Tamamlanması Müzikal Yapıyı Bozmuştur." İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	8	32	3.76	*1.52*
Katılıyorum	9	36		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	2	8		
Toplam	25	100		

Tablo 4.11.'e göre 10. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 32 oranında tamamen katıldıkları, % 36 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 10. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.76) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.9.
Madde 11. " Do Majör Dizisinden Önce Sol, Re Ve La Tellerinde Sol Elin Birinci Durumu Çalıştırılırken Majör Dizi Duyuluşu Oluşmuşken, Majör Hakkında Bilgi Verilmesini İsterdim" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	10	40	4.24	*0.52*
Katılıyorum	11	44		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	0	0		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.12.'ye göre 11. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 40 oranında tamamen katıldıkları, % 4 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 11. maddedeki ifadeye (x̄ = 4,24) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.10.
Madde 12. "Sayfa 60-61'deki Alıştırmaların Do Majör Dizisinden Önce Verilmesini, Kolaydan Zora İlkesine Göre Yanlış Olduğunu Düşünüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.96	*0.70*
Katılıyorum	14	56		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.28.'e göre 12. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 56 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 12. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.96) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.11.
Madde 13. "*Do Majör Dizisi'* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	2	8	3.52	*0.84*
Katılıyorum	14	56		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	5	20		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.13'e göre 13. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 8 oranında tamamen katıldıkları, % 56 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 20 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 13. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.52) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.12.
Madde 14. "*Do Majör Dizisi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.68	*0.81*
Katılıyorum	15	60		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	4	16		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.29.'a göre 14. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 12 oranında tamamen katıldıkları, % 60 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 16 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 14. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.68) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.13.
Madde 15. "*Çargah Makamı'* Konu Başlığı Altında, Makamın Tanımı İçinde Yer Alan, Dizinin Durak, Güçlü Ve Yedeninin Hangi Nota Olduklarının Gösterilmemesini, Öğrencilerin Teorik Bilgi İle Uygulama Arasında Bağlantı Kurması Bakımından Eksiklik Olarak Görüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	4.08	*0.49*
Katılıyorum	16	64		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	1	4		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.14.'e göre 15. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 64 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 4 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 15. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.08) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.14.
Madde 16. "*Çargah Makamı'* Konu Başlığı Altında (S.70) Dizi Sesleri Arasında Yer Alan T (Tanini) Ve B (Bakıyye) Sembollerinin Tanımının Yapılmaması Eksikliktir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	10	40	4.16	*0.72*
Katılıyorum	10	40		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	1	4		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.15.'e göre 16. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 40 oranında tamamen katıldıkları, % 40 oranında katıldıkları, %16 oranında kararsız oldukları ve % 4 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 16. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.16) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.15.
Madde 17. "Sayfa 71'de Onaltılık Nota Süre Değerinin İlk Defa Yer Aldığı (N.3)'Te, Art Arda Gelen Onaltılıklarda (Do-Re, Mi-Fa Geçişleri Gibi) Parmak Değişimi Olması, Sağ El-Sol El Senkronu Bakımından Erkendir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.52	*1.42*
Katılıyorum	9	36		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	8	32		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.16'ya göre 17. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 36 oranında katıldıkları, %8 oranında kararsız oldukları ve % 32 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 17. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.52) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.16.
Madde 18. "*Çargah Makamı* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	2	8	3.48	*1.01*
Katılıyorum	15	60		
Kararsızım	1	4		
Katılmıyorum	7	28		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.30.'a göre 18. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 8 oranında tamamen katıldıkları, % 60 oranında katıldıkları, % 4 oranında kararsız oldukları ve % 28 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 18. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.48) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.17.
Madde 20. "*Detaşe Çalma Tekniği'* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.40	*1.00*
Katılıyorum	10	40		
Kararsızım	6	24		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.17.'ye göre 20. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 12 oranında tamamen katıldıkları, % 40 oranında katıldıkları, % 24 oranında kararsız oldukları ve % 24 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 20. maddedeki ifade hakkında ($\bar{x}$ = 3.40) **kararsız kalmışlardır**.

Tablo 4.3.18.
Madde 21. "Sayfa 78'de No:3, 81'de Halay Ve 82'de Bel Bağımın Tokası'nda Hüseyni Etkisi Varken, Bu Bilginin Verilmemesini Eksiklik Olarak Görüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	9	36	3.84	*1.22*
Katılıyorum	7	28		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	4	16		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.18'e göre 21. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 36 oranında tamamen katıldıkları, % 28 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları ve % 16 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 21. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.84) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.19.
Madde 22. "*Detaşe Çalma Tekniği* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	5	20	3.88	*0.77*
Katılıyorum	15	60		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	3	12		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.31.'e göre 22. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 8 oranında tamamen katıldıkları, % 60 oranında katıldıkları, % 4 oranında kararsız oldukları ve % 28 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 22. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.88) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.20.
Madde 23. "Sayfa 84'te 6 Numaralı Etütte, Bir Yayda Üç Tel Değişimi Olmasının, Legatoda Tel Değişimi Başlangıç Seviyesi İçin Zor Olduğunu Düşünüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	7	28	3.92	*0.82*
Katılıyorum	11	44		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.32.'ye göre 23. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 28 oranında tamamen katıldıkları, % 44 oranında katıldıkları, % 20 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 23. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.92) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.21.
Madde 24. "*Legato Çalma Tekniği* Konu Başlığı Altında Yer Alan Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.40	*1.00*
Katılıyorum	10	40		
Kararsızım	6	24		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.33'e göre 24. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin %12 oranında tamamen katıldıkları, % 40 oranında katıldıkları, % 24 oranında kararsız oldukları ve % 24 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 24. maddedeki ifade hakkında (x̄ = 3.40) **kararsız kalmışlardır**.

Tablo 4.3.22.
Madde 26. "*Sol Majör Dizi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	1	4	3.40	*0.83*
Katılıyorum	14	56		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.19.'a göre 26. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 4 oranında tamamen katıldıkları, % 56 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 20 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 26. maddedeki ifade hakkında ($\bar{x}$ = 3.40) **kararsız kalmışlardır**.

Tablo 4.3.23.
Madde 27. "*Sol Majör Dizi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.96	*0.79*
Katılıyorum	15	60		
Kararsızım	1	4		
Katılmıyorum	3	12		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.34'e göre 27. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin %24 oranında tamamen katıldıkları, % 60 oranında katıldıkları, % 4 oranında kararsız oldukları ve % 12 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 27. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.96) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.24.
Madde 28. "*Buselik Makamı* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Makamın Viyolada Çalınışı İle İlişkilendirilmemiştir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	9	36	4.20	*0.58*
Katılıyorum	13	52		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	1	4		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.20.'ye göre 28. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 36 oranında tamamen katıldıkları, % 52 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 4 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 28. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.20) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.25.
Madde 29. "*Buselik Makamı* Konu Başlığı Altında Yer Alan (La) Doğal Ve (La) Armonik Minör Benzetmesi, Bu Dizilerin Bilgisi Verilmediği İçin Anlaşılmazdır" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	9	36	4.00	*1.16*
Katılıyorum	11	44		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	1	4		
Toplam	25	100		

Tablo 4.21.'e göre 29. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 36 oranında tamamen katıldıkları, % 52 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 4 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 29. maddedeki ifadeye (x̄ = 4.00) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.26.
Madde 30. "*Mi Minör Dizi* Konu Başliği Altinda Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Siralanişi Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.44	*1.00*
Katılıyorum	11	44		
Kararsızım	5	20		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.35.'e göre 30. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin %12 oranında tamamen katıldıkları, % 44 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 28 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 30. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.42) **katılmışlardır.**

Tablo 4.3.27.
Madde 31. "*Mi Minör Ve La Minör Dizi* Konu Başlıkları Altında, Minör Dizi Yapısı İle İlgili Bilgi Verilmeden, Sadece Mi/La Minör Dizi İçin Yapılan Açıklamalar Uygun Değildir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.80	*0.58*
Katılıyorum	16	64		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.22.'ye göre 31. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 12 oranında tamamen katıldıkları, % 64 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 31. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.80) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.28.
Madde 32. "'*Kürdi Makamı* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Makamın Viyolada Çalınışı İle İlişkilendirilmemiştir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.96	*0.71*
Katılıyorum	14	56		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.23.'e göre 32. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 56 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 32. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.96) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.29.
Madde 33. "*Kürdi Makamı* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	2	8	3.52	*0.84*
Katılıyorum	14	56		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	5	20		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.36.'ya göre 33. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin %8 oranında tamamen katıldıkları, % 48 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 20 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 33. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.52) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.30.
Madde 34. "'*Fa Majör Dizi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	1	4	3.44	*0.84*
Katılıyorum	15	60		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.24.'e göre 34. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 4 oranında tamamen katıldıkları, % 60 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 24 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 34. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.44) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.31.
Madde 35. "*Fa Majör Dizi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	4	16	3.84	*0.72*
Katılıyorum	16	64		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	3	12		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.37.'ye göre 35. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin %16 oranında tamamen katıldıkları, % 64 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 12 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 35. maddedeki ifadeye (x̄ = 3.84) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.32.
Madde 36. "*Re Minör Dizi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Teorik Bilgiler, Konunun Öğrenilmesini Kolaylaştırıcılığı Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	2	8	3.48	*0.93*
Katılıyorum	14	56		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	6	24		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.25.'e göre 36. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 8 oranında tamamen katıldıkları, % 56 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 24 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 36. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.48) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.33.
Madde 37. "*Re Minör Dizi* Konu Başlığı Altında Yer Alan Etüt Ve Eserlerin, Kolaydan Zora Sıralanışı Doğrudur" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	3	12	3.80	*0.58*
Katılıyorum	16	64		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.38.'e göre 37. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin %12 oranında tamamen katıldıkları, % 64 oranında katıldıkları, % 16 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 37. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.80) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.34.
Madde 38. "5. Ünite İçinde Diziler, Öğrencilerin Dizi-Makamlar Arası İlişkiyi Kavramaları İçin, Tampere Ve Makamsal Sisteme Uygun Bir Biçimde Ardışık Olarak (Örneğin Sol Majör-Rast, La Minör-Buselik, Fa Majör-Acemaşiran v.b. Gibi) Sıralanmalıydı" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	8	32	4.04	*0.79*
Katılıyorum	12	48		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.39'a göre 38. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 32 oranında tamamen katıldıkları, % 48 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 38. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.04) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.35.
Madde 44. "Viyola Kitabının, Öğrencilerin Viyola Eğitimlerine Katkı Sağlamak Amacı İle Teknoloji Araçlarından Nasıl Yararlanacakları Hakkında Bilgi Sunmamasını Eksiklik Olarak Görüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	4.08	*0.49*
Katılıyorum	16	64		
Kararsızım	2	8		
Katılmıyorum	1	4		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.44.'e göre 44. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin, % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 64 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 4 oranında katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 44. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 4.08) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.36.
Madde 45. "Kitapta Yer Alan Etüt Ve Eserlerde Yer Alan Nüans Sembollerinin Uygulanışları Ile Ilgili Yeterli Bilgi Verilmediğini Düşünüyorum" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	6	24	3.92	*0.74*
Katılıyorum	13	52		
Kararsızım	4	16		
Katılmıyorum	2	8		
Hiç Katılmıyorum	0	0		
Toplam	25	100		

Tablo 4.45.'e göre 45. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin, % 24 oranında tamamen katıldıkları, % 52 oranında katıldıkları, % 8 oranında kararsız oldukları ve % 8 oranında katılmadıkları görülmektedir.

Öğretmenler 45. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 3.92) **katılmışlardır**.

Tablo 4.3.37.
Madde 43. "Viyola Ders Kitabı, 9. Sınıf Viyola Ders Kazanımlarını Elde Etmede Tek Başına Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	x̄	*ss*
Tamamen Katılıyorum	0	0	2.2	*0.75*
Katılıyorum	3	12		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	15	60		
Hiç Katılmıyorum	4	16		
Toplam	25	100		

Tablo 4.43.'e göre 42. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin, % 12 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları, % 60 oranında katılmadıkları ve % 16 oranında hiç

katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 43. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 2.20) **katılmamışlardır**.

4.4. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Çalışma Ödevleri Ve Sözlük Bölümlerinin İşlevselliğine Yönelik Görüşleri

Tablo 4.4.1.
Madde 39. "Kitabın Yaz Çalışmaları Bölümünde Yer Alan Etüt/Eserler Öğrencilerin Yaz Tatillerini Kendi Başlarına Verimli Geçirmeleri Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	1	4	2.60	*1.50*
Katılıyorum	7	28		
Kararsızım	3	12		
Katılmıyorum	9	36		
Hiç Katılmıyorum	5	20		
Toplam	25	100		

Tablo 4.42.'ye göre 39. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 4 oranında tamamen katıldıkları, % 28 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları, % 36 oranında katılmadıkları ve % 20 oranında hiç katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 39. maddedeki ifadeye ($\bar{x}$ = 2.60) **katılmamışlardır**.

Tablo 4.4.2.
Madde 40. "Kitabın Sözlük Bölümü Kapsam Bakımından Yeterlidir" İfadesine Öğretmenlerin Katılım Durumları

Katılım Durumu İfadesi	*f*	%	$\bar{x}$	*ss*
Tamamen Katılıyorum	0	0	3.12	*0.78*
Katılıyorum	10	40		
Kararsızım	9	36		
Katılmıyorum	5	20		
Hiç Katılmıyorum	1	4		
Toplam	25	100		

Tablo 4.41.'e göre 40. maddedeki ifadeye, öğretmenlerin % 28 oranında katıldıkları, % 12 oranında kararsız oldukları, % 36 oranında katılmadıkları ve % 20 oranında hiç katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler 40. maddedeki ifade hakkında ($\bar{x}$ = 3.12) **kararsız kalmışlardır**.

4.5. Öğretmenlerin, 9. Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlandıkları Kaynaklara Yönelik Bulgular

Bu bölümde ölçmed aracının ilk bölümünde yer alan 7., 8. ve 9. sorulara ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.5.1.
Öğretmenlerin "Dokuzuncu Sınıf Düzeyinde Viyola Ders Kitabı Dışında Başka Kaynaklardan Yararlanıyor Musuz?" Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

Dokuzuncu sınıf seviyesinde viyola ders kitabı dışında başka kaynaklardan yararlanma durumu	*f*	%
Yararlanıyor	24	96
Yararlanmıyor	1	4
Toplam	25	100

Tablo 4.46.'ya göre araştırmaya katılan öğretmenler çok yüksek oranda (% 96) farklı kaynaklardan yararlandıkları görülmektedir. Bir öğretmen ise 9. Sınıf düzeyinde viyola ders kitabı dışında farklı kaynaklardan yararlanmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.5.2.
Öğretmenlerin Farklı Kaynaklardan Yararlanma Nedenlerine İlişkin Görüşler

Dokuzuncu sınıf seviyesinde, viyola ders kitabı dışında başka kaynaklardan yararlanma nedenleri	*f*	%
Farklı etütlere duyulan ihtiyaç	1	4
Farklı etütlere ve eserlere duyulan ihtiyaç	21	84
Literatürü tanıma, tek kaynağın yeterli olmaması	1	4
Müfredat dizgisini kitabın giriş kısmı dışında çok beğenmiyorum	1	4
Ses dosyalarına duyulan ihtiyaç	1	4
Toplam	25	100

Tablo 4.47'ye göre, bir öğretmen (% 4) farklı etütlere ihtiyaç duyduğunu, 21 öğretmen (% %84) farklı etütlere ve eserlere ihtiyaç duyduklarını, bir öğretmen (% 4) literatürü tanımak için tek kaynağın yeterli olmadığını, bir öğretmen müfredat dizgisini kitabın giriş kısmı dışında çok beğenmediğini, başka bir öğretmen ise ses dosyalarına ihtiyaç duyduğunu belirterek; bu sebeplerden ötürü dokuzuncu sınıf seviyesinde, viyola ders kitabı dışında başka kaynaklardan yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.5.3.
Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlanılan Kaynaklara Yönelik Bilgiler

Dokuzuncu Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlanılan Kaynaklar	*f*	%
Ayfer Tanrıverdi	18	72
Ömer Can	14	56
Berta Volmer	8	32
Suzuki	7	28
Tablo 4.48. Devamı		
Sevcik	6	24
Hans Sit	5	20
Wohlfahrt	3	12
Kreutzer	3	12
Hofmann	2	8
Oktay Dalaysel -keman-	2	8
Adam Carse I	1	4
Alberto Curc -keman-	1	4
Applebaum Viola Met.	1	4
Essential Viola	1	4
Galip Çevik -keman-	1	4
J. Dont	1	4
Neil McKay	1	4
String Builder	1	4
Strings For Viola	1	4
The School of Violin-keman-	1	4
Viyola için Piyano Eşlikli Albüm – Meltem Erol Düzbastılar	1	4
Werkw Für Viola	1	4

Tablo 4.48.'e göre öğretmenler 9. sınıf seviyesinde viyola derslerinde ders kitabının yanında 22 farklı kaynaktan yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin 18'i Ayfer Tanrıverdi, 14 'ü Ömer Can, 8'i Berta Volmer, 7'si Suzuki, 6'sı Sevcik, 5'i Hans Sitt, 3'ü Wohlfahrt, 3'ü Kreutzer, 2'si Hofmann, 2'si Oktay Dalaysel, 1'i Adam Carse I, 1'i Alberto Curc, 1'i Applebaum Viola Met., 1'i Essential Viola, 1'i Galip Çevik, 1'i J. Dont, 12i Neil McKay, 1'i String Builder, 1'i Strings For Viola The School of Violin, 1'I Viyola için Piyano Eşlikli Albüm – Meltem Erol Düzbastılar ve 1'i Werkw Für Viola metotlarını kullandıkları görülmektedir.

BÖLÜM V: SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde, araştırmaya ait sonuçlar, anket maddelerinden elde edilen verilerin analizine göre, alt problemler ekseninde sıralanmıştır.

5.1.1. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Görsellerin İşlevselliğine İlişkin Sonuç

Öğretmenler I. II. ünitelerdeki görselleri yeterli, III. ünitenin görsellerini kısmen yeterli, IV. ve V. ünitelerdeki görselleri ise yetersiz bulmuşlardır.

5.1.2. 9. Viyola Ders Kitabında Yer Alan Hazırlık Ve Ölçme - Değerlendirme Çalışmalarının İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenler,

- Kitapta yer alan hazırlık çalışmalarının öğrencileri güdüleme ve konulara hazırlama yönünden işlevselliğini,
- Ölçme ve değerlendirme çalışmalarının kapsam yönünden işlevselliğini,

kısmen yeterli bulmuşlardır.

5.1.3. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda Yer Alan Konu İçeriklerinin İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenler,

- Kitapta yer alan çalışmaların kolaydan zora sıralanışını 3. ünitede kısmen olmak üzere, genel olarak yeterli,
- Teorik bilgilerin öğrenmeyi kolaylaştırıcılığını 5. ünitede kısmen olmak üzere, genel olarak yeterli,
- Yay kullanımı ve sol el tekniği ilgili uygulamaların işlevselliğini yetersiz,
- Kitapta yer alan teorik bilgiler ile çalış/duyuş arasındaki ilişkilendirmeyi yetersiz,
- Sayfa 50'de yer alan 'La Telinde Ezgi' nin müzikal yapısını bozuk,

- Kitapta teknolojik araçlardan nasıl yararlanılacağına, nüans sembollerinin nasıl uygulanacağına yönelik bilgileri yetersiz buldukları sonuçlarına varılmıştır.

Genel olarak öğretmenler, kitabın konu içeriklerinin işlevselliğini kısmen yeterli bulmuşlardır.

5.1.4. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Çalışma Ödevleri Ve Sözlük Bölümünün İşlevselliğine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenler,

- Kitabın yaz çalışmaları bölümünde yer alan etüt/eserlerin, öğrencilerin yaz tatillerini kendi başlarına verimli geçirmeleri yönünden işlevselliğini yetersiz,
- Kitabın sözlük bölümünün kapsam yönünden işlevselliğini ise kısmen yeterli bulmuşlardır.

5.1.5. Öğretmenlerin 9. Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlandıkları Kaynaklara İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerden bir kişi dışında hepsinin, 9. sınıf düzeyinde viyola ders kitabı dışında başka kaynaklardan yararlandıkları görülmüştür.

9. sınıf düzeyinde viyola ders kitabı dışında, başka kaynaklardan yararlanma nedeninin, genel olarak farklı etüt ve eserlere duyulan ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Öğretmenler 22 farklı kaynaktan yararlanmaktadırlar, bu kaynaklardan en çok kullanılanları Ayfer Tanrıvedi, Ömer Can, Berta Volmer, Suzuki, Sevcik, Hans Sitt, Wohlfahrt, Kreutzer metotlarıdır.

5.2. Tartışma

Ünitelerin ders kitabında kapladığı alana bakınca ilk sırada %35.83'lik oranla 'Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık' ünitesi yer almaktadır. Sonra sırası ile %31.66'lık oran ile 'Pozisyon ve Örnek Uygulamalar', %15'lik oran ile 'Viyola Çalmada Temel Unsurlar' üniteleri takip etmektedir. 'Yay Teknikleri' ünitesi %12.5'lik oranla dördüncü sırada yer almaktadır. Yay tekniklerinin çalgı eğitiminde daha fazla yer alması gerektiği düşünülse de bu üniteden sonra gelen 5. ünitede yay teknikleri ile ilgili çalışmaları destekleyen etüt

ve eserlere yer verildiği, böylelikle yay kullanımnıyla ilgili çalışmaların tüm yıla yayıldığı söylenebilir.

Bundan sonraki bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar, araştırmanın alt problemleri ekseninde tartışılacaktır.

5.2.1. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Görsellerin İşlevselliğine Yönelik Tartışma

I. ve II. ünite konularında, çalgının tarihi gelişimi, günümüz viyolasının kısımları, görseller üzerinde gösterilmektedir. Viyola ve yay tutuşu ile yayın bölümleri hakkındaki görsellerin konularla doğrudan ilgili, öğrenmeyi kolaylaştırıcı olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin bu nedenle, ilk iki ünitedeki görselleri işlevsel buldukları düşünülmektedir.

III. ünitede görsel olarak Ulvi Cemal Erkin portresi, konser provası fotoğrafları, konser hazırlıkları ve metronom fotoğrafları yer almaktadır. Bu görsellerin konu içerikleri ile doğrudan ilişkili olmadıkları söylenebilir. Buna dayanarak öğretmenlerin, ilgili görsellerin işlevselliğini kısmen yeterli buldukları düşünülmektedir.

IV. ve V. Ünitelerde, bir viyola görseli, 7 konser ve prova, 6 viyola dersi fotoğrafı ile bir Aşık Veysel portresi ve bir Yunus Emre portresine yer verilmiştir. Aşık Veysel portresinden hemen sonra kendisinin bir eseri, Yunus Emre portresinden hemen önce de sözleri kendisine ait bir eseri çalışma olarak verilmiş olsa da bu görselin dışında kalanların konular ile doğrudan ilişkili olmadığı, dolayısı ile öğretmenlerin bu ünitedeki görsellerinin işlevselliğini büyük ölçüde yetersiz buldukları düşünülmektedir.

G.S.L. ders kitapları ile ilgili yapılan araştırmaların çoğunda kitaplarda yer alan görsellere değinilmemektedir. Bununla birlikte, Yeşil (2013)'in araştırmasına katılan öğretmenler, 9. Sınıf Piyano Ders Kitabında yer alan görsellerin bilgileri desteklemesi ve öğrencilerin gelişim düzeyine uygunluğu bakımından orta derecede yeterli bulurlarken, öğrenilenlerin kalıcılığını sağlama bakımından yetersiz bulmuşlardır. Baran (2009) da G.S.L. 9. Sınıf Piyono Kitabını incelediği araştırmasında kitapta kullanılan görseller ile ilgili benzer sonuçlara ulaşmış; öğretmenlerin çoğunun, görselleri sayıca ve öğrenmeyi kolaylaştırıcılığı yönünden yetersiz bulduklarını tespit etmiştir.

M.E.B. (2015)'nın Ders Kitapları ve Eğiim Araçları Yönetmeliği'nde ders kitaplarının hazırlanması maddesinde görsellerin önemine ilgili şu ifade ile yer verilmektedir; "Görsel ve içerik tasarımı, öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate alarak yapılır". I. ve II. ünitelerde bu yönerge yeterince karşılasa da III, IV. ve V. ünitelerinde yer alan görsellerin, yönergeyi yeterince karşılamadığı söylenebilir. Bu durum, ünite konularının değişmesine rağmen, görsellerin benzer özelliklerde (konser provaları, viyola çalışmaları, viyola) verilmeye devam etmesinden anlaşılmaktadır.

Güzel sanatlar liseleri ders kitapları hakkında yapılan incelemelerde ve bu araştırmada görüldüğü gibi, kitaplarda yer alan görseller işlevsel bakımdan kısmen yeterli ya da yetersizdir. Konularla ilgisi zayıf görsellerin fazlalığı 'acaba bu kadar görsele gerek var mı?' sorusunu akla getirmektedir. Sonuç olarak eğer belli bir sayıya ulaşmak üzere görsel konuyorsa, konularla yakın bağlantısı olan görseller dışındaki bir çoğu gereksizdir. Bunun yerine daha fazla alıştırmaya yer verilerek hedef beceriler daha fazla pekiştirilebilir.

5.2.2. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Hazırlık ve Ölçme-Değerlendirme Çalışmalarının İşlevselliğine Yönelik Tartışma

Öğretmenler, 9. Sınıf Viyola kitabındaki hazırlık çalışmalarını, öğrencilerin konulara ilgi duymalarında, onları yeni konuya hazırlamada kısmen yeterli bulmuşlardır.

Hazırlık çalışmaları ile ilgili diğer araştırmalara bakıldığında; Yeşil (2013)'in araştırmasına katılan öğretmenlerin, 9. Sınıf Piyano Ders Kitabında yer alan hazırlık çalışmalarının sayıca ve içerik yönünden işlevselliğini yetersiz buldukları; U. Tanrıöver (2016)'in G.S.L. 9. Sınıf Keman Kitabı'nı incelediği araştırmasında, öğretmenlerin kitabın hazırlık çalışmalarının, konuların kavraması ve diğer derslerle ilişkilindirilmesi açısından yeterliliğine yönelik kararsız kaldıkları; G. B. Tanrıöver (2011)'in G.S.L. 12. Sınıf Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabı'nı incelediği araştırmasında ise öğretmenlerin, kitapta yer alan hazırlık çalışmalarını kısmen yeterli buldukları sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir.

Öğretmenler, kitabın ölçme ve değerlendirme çalışmalarını, kapsam yönünden kısmen yeterli bulmuşlardır. Kitapta yer alan değerlendirme çalışmaları, çoktan seçmeli, iki

seçenekli (doğru/yanlış), boşluk doldurma, dizi yazma ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Değerlendirme çalışmaları öğrencilerin teorik bilgilerini ölçmeye yöneliktir. Duyuş, çalış ile ilişkili değerlendirme çalışması bulunmamaktadır. Bir kısım öğretmenin, bu ilişkiyi zayıf buldukları için değerlendirme çalışmalarının kapsamını yetersiz buldukları düşünülmektedir. Çalış ve duyuşa yönelik değerlendirme içeriklerinin, çalgı eğitiminin ilk yılından başlayarak yapılmasının öğrencilerin çalgı çalma sürecinde daha hızlı olgunlaşmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun için teknolojik imkanlardan yararlanılmasının önemli olduğu söylenebilir. Bu bağlamda gerek öğrencinin kendi çalışını kaydedip ardından öğretmeniyle değerlendirmesi, gerek var olan kayıtların tonal/makamsal etkilerinin tartışılması, gerekse öğrencilerin eşlik kayıtlarının üzerine çalarak eşlik ile uyumu değerlendirmesi gibi uygulamaların faydalı olacağı düşünülmektedir.

5.2.3. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabı'nda Yer Alan Konu İçeriklerinin İşlevselliğine Yönelik Tartışma

Birinci ünitede, viyolanın tarihi süreçte gelişimi, viyola ve yayın yapısal özellikleri bilgilerinin yer alması olumludur. Ancak viyolanın ve yayın bakımı, temizliği ve korunması ile ilgili bilgilerin de yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Kitapta ilk yay çalışmalarında sol el 1. pozisyonda durmaktadır. Öğretmenler, ilk yay çalışmalarında sol elin gövdeden tutmayarak birinci pozisyonda bekletilmesinin, öğrencilerin çabuk yorulmasını ve yay kullanımına odaklanmalarını zorlaştırdığını düşünmektedirler. Nitekim bu görüşü destekleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Allen, Gillespie ve Hayes (2005)'in Essential Elements For Strings kitabında ilk yay çalışmaları yapılırken, sol el çalgıyı gövdeden tutmaktadır. Memedaliyev (2005) Flesh ve Auer'in yöntemlerini esas alarak keman çalmaya başlama üzerine yaptığı çalışmada bu durumu şöyle ifade etmiştir; "zannımızca enstrümanın ikinci dayanağını oluştururken, önce kemanı beşinci pozisyon civarında gövdeden sol el ile tutmak daha rasyonel gözükmektedir. Bununla birlikte parmakları daire gibi, çalmaya hazır formda tutmak gerekir. Bundan sonra eli yavaş yavaş birinci pozisyona doğru hareket ettirmek ve bu süreç içerisinde her iki dayanak arasında sabit ve harekette olan uyum sağlanırken

meydana gelebilen duyguları yoklamak için duraklamalarda bulunmak gerekir" (s.95-102).

Viyola, kemana göre 2,5 ile 7 cm kadar daha uzun, daha hacimli ve daha ağırdır. Dolayısı ile kemanda işlevsel olduğu düşünülen ilk yay çalışmalarında sol elin gövdeden tutma durumunun, viyolada daha da geçerli olduğu söylenebilir. Sağ el ve sol el ile ilgili bu yaklaşımların, öğrencilerin fiziksel zorluklarla daha kolay başa çıkmasını, böylelikle çalgıya daha hızlı adapte olmalarını sağlayacaktır.

'Viyola Çalmada Temel Unsurlar' ünitesinde, viyola notalarının hangi amaçla do anahtarında yazıldığı, çalmaya hazırlanırken, reçine kullanımı, akort, uygun yay gerginliği, vücudu hazırlama (esneme, germe, gevşeme vb.) bilgilerinin yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Öğretmenler, boş tellerde sekizlik ve onaltılık süre değerlerini içeren ritmik kalıpların da çalıştırılmasının daha doğru olacağını düşünmektedirler. Ders Kitabı'nda ilk çalışmalar bütün yayda birlik ve ikilik notalarla başlamaktadır. Albuz (1995) da Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik bölümlerinde viyola derslerinde ilk yay çalışmalarının bütün yayda yapıldığnı tespit etmiştir. Öte yandan ilk çalışmaların yayın ortasında ve kısa yay kullanımı ile başlayan bazı eğitim yaklaşımlarına ait metotlar (örneğin Suzuki), dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu duruma bakarak, dünyada eğitimcilerin başlangıç için kısa yay çalışmalarını da tercih ettikleri yönünde bir yordamada bulunabiliriz. Viyola eğitiminin başlangıç aşamasında, ilk yay çalışmalarına bütün yay kullanımı ile başlamanın, öğrencileri sağ kol hareketi bakımından zorladığı söylenebilir. Biricik (1998), keman sağ el tekniğini incelediği araştırmasında ilk yay çalışmalarında sağ kolun öne uzanma hareketini yapmakta zorlandığını, bu nedenle yay çalışmalarına kısa yayla başlanmasının daha yararlı olacağını belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında, viyolada ilk yay çalışmalarının; yayın denge noktası ile kolu zorlamadan mümkün olduğunca üst yarıya doğru genişletilerek başlamanın, öğrencilerin hem yay kullanım becerilerini daha erken geliştirmelerini, hem de ritmik yapılara daha kolay odaklanarak ritim kalıplarını görsel ve çalış bakımından daha çabuk ilişkilendirmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmenler, kitapta doğru entonasyon elde etmekle ilgili teknik bilgi ve çalışma yöntemi sunulması gerektiğini düşünmektedirler. Kitapta bu konu ileilgili çalışma yöntemleri sunulmamaktadır. Yaylı çalgılarda doğru entonasyon çok önemli bir

konudur. Ünlü viyola icracısı Tertis'e göre "Kusursuz entonasyon, yaylı çalgı icracısının donanımının en derin temelini oluşturur. Kesin ve mutlak bir öneme sahip olan bu temel olmadan, hiç kimsenin halka açık alanda performans sergilemesine izin verilmemelidir" (Tertis, 1975, Akt: Taş, s. 1802–1820). Tertis'in bu yorumu biraz aşırı bulunabilir ancak entonasyonun önemini vurgulaması bakımından dikkat çekicidir. Ginzburg'a göre ifade gücünün en önemli araçlarından entonasyonun, yeni başlayanlardan daha ileri aşamadaki öğrencilere kadar, azalmayan sürekli bir dikkat ve özeleştirisel bir yaklaşım gerektirmektedir. (Ginzburg, 1981, aktaran Tarkum, 2006).

Entonasyon sorununu temelden çözmek için çalma eyleminden önce işitsel bir hazırlık yapılması gerekir (Mostras, 1960, aktaran Tarkum, 2006). Parmakların tuşeye düşmesiyle birlikte, entonasyon konusu önemli bir mesele olarak karşımıza çıkar. Özellikle ilk çalışmalarda, entonasyona dikkat çekilmelidir. Çalmadan önce yapılan solfej, boş teller ile aralık kontrolü gibi entonasyon gelişimine yönelik yöntemler mevcuttur. 'Her şey üzerimizde son derece rahatsız edici bir etki bırakan pis bir sesi çok keskin bir şekilde duymamıza bağlıdır. Böylece düzeltici hareketler otomatik olarak gelecektir' (Flesch, 1939, aktaran Tarkum, 2006). Entonasyon gelişimi konusunda yanlış ya da eksik bir yaklaşım, uzun yıllara yayılan, düzeltilmesi zor sorunları da beraberinde getirir.

Kitaptaki konu içeriklerinin işlevselliği ile ilgili bir diğer önemli bulgu da form bütünlüğü ile ilgilidir. Örneğin, La Telinde Ezgi adlı alıştırmanın ilk soru-cevap cümlesi (1. periyod) sekiz ölçüden oluşurken, ikincisi altı ölçüde bırakılmıştır. Öğretmenler, kitabın 50. sayfasında yer alan *La Telinde Ezgi* alıştırmasının, ilk soru-cevap cümlelerinin orantısız olmasının (8'e 6 ölçü) müzikal yapıyı bozduğunu düşünmektedirler. Her ne kadar farklı ölçü sayılarından oluşan cümleleri gördüğümüz eserler olsa da öğrencilerin müziği yeni öğrenmeye başladıkları ilk yıllarında birbirine özdeş uzunlukta cümlelerle yol almaları, müzikal bütünlüğü hissetmeleri açısından önemlidir.

Şekil 1. La Telinde Ezgi
(Meb. 9. Sınıf Viyola Dersi Kitabı, s. 50)

Örnekte 4. ölçü mi sesi ile yarım kalış (eşlikle değerlendirilirse dominantta), 8. ölçüde la sesi ile tam karar (tonik) yapmıştır. Röprizden (Fr. röprisé) sonraki bölümde (2. periyod) 12. ölçüde yarım kalış (+7) yapılmışken ardından iki ölçü ile karara bağlanmıştır. Öğretmenlerin cümle yapılarının birbiri ile tutarlı bir uzunlukta yapılanmamasının, müzikal bütünlüğü bozduğunu düşündükleri söylenebilir. 9 ve 10. ölçüdeki motifin sekvensi 11. ölçüden itibaren kırılarak melodik bütünlük sekteye uğratarak, eksik bırakılan iki sekvens ölçüsünün form yapısını bozduğu düşünülmektedir.

Müzik eğitiminde teorik bilgi, çalış ve duyuş arasında güçlü bir bağ olmalıdır. Öğretmenler kitabı bu yönden yetersiz bulmuşlardır. Sol-re-la tellerinde sol elin birinci durumu çalışılırken oluşan majör etkilerin (sol ve re) verilmediği; sayfa 78'de yer alan 3. alıştırma, 81'deki Halay ve 82'deki Bel Bağımın Tokası çalışmalarında Hüseyni etkisi kitapta yer almadığı için, öğretmenlerin çalış - duyuş ve teorik bilgilerin ilişkisini zayıf bulmuşlardır. Makam ve tonlarla ilgili bilgilerin, öğrencilerin çalışlarından çok

daha sonra verilmesi, teorik bilgilerle duyuş arasında kuvvetli bir bağ oluşturma fırsatını da kaçırmamıza neden olmaktadır.

Öğretmenlerin teorik bilgi-çalış ilişkisini, Çargah, Buselik ve Kürdi makamları konularında da yetersiz buldukları görülmektedir. Bu makamlar işlenirken, dizi sesleri arasında gösterilen T (tanini) ve B (bakıyye) sembolleri hakkında bilgi verilmemiş; dizilerin güçlü, durak ve yeden perde isimlerine verilirken, bunlara karşılık gelen notalar gösterilmemiştir. Öğretmenlerin teorik bilgi-çalış-duyuş arasındaki bağı, bu sebeplerden yetersiz buldukları düşünülmektedir. Bu bağı kuvvetli tutan bir yaklaşımın, öğrencilerde ton kavramını erken dönemde ve güçlü bir şekilde oluşturacağı, tonalitenin oluşmasıyla temiz bir entonasyonun gelişmesine katkı sunacağı, ayrıca yeni tonlara ve makamlara adaptasyonu kolaylaştıracağı, böylelikle eğitim sürecinde müzikal bilinci kuvvetlendireceği düşünülmektedir. Küçükahmet (2011)'e göre muhtevanın önemli ölçütlerinden olan geçerlilik, muhtevanın amaçla bağlantısının kurulması ile sağlanabilir.

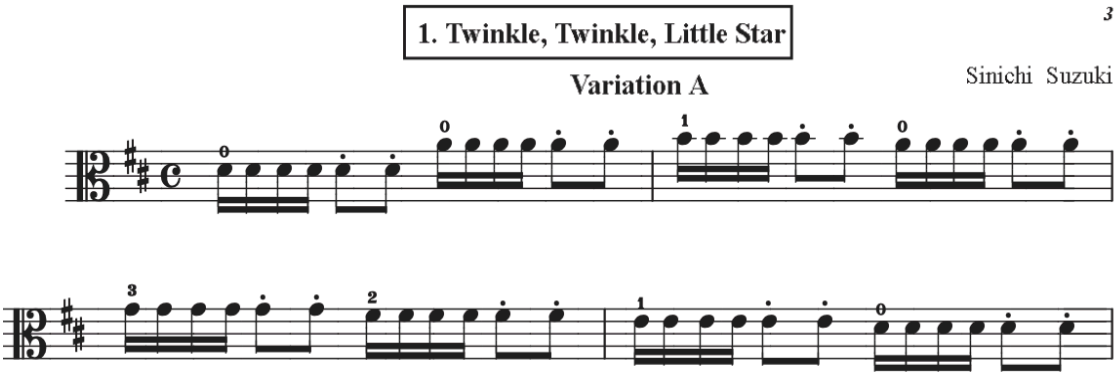
Kitapta sayfa 71 de yer alan 3 numaralı alıştırmada 16'lik nota değeri ilk defa çalıştırılırken, bu notalar arasında ses de değişmektedir. Bu alıştırma Çargah Makamı konusu içinde yer almaktadır. Alıştırma yazılırken, öğrencilerin bu konuya gelene kadar sağ ve sol el becerilerinin belli bir düzeyde ilerlemiş olacağı, bu nedenle senkron sorunu yaşanmayacağı düşünülmüş olabilir. Ancak öğretmenler, ilk defa çalışılan 16'lıklarda nota değişimini, sağ-sol el senkronu bakımından erken bulmuşlardır.

Şekil 2. Çargah Alıştırma
(Meb. 9. Sınıf Viyola Dersi Kitabı, s. 71)

16'lık notalarla başlayan viyola eğitimi denince akla ilk Suzuki Metodu gelmektedir. Suzuki'de ilk çalışma olan Twinkle, Twinkle, Little Star'da yer alan 16'lıklar arasında nota değişimi yoktur. Bu durum, öğrencilerin 16'lık notaları çalışırken önce yay

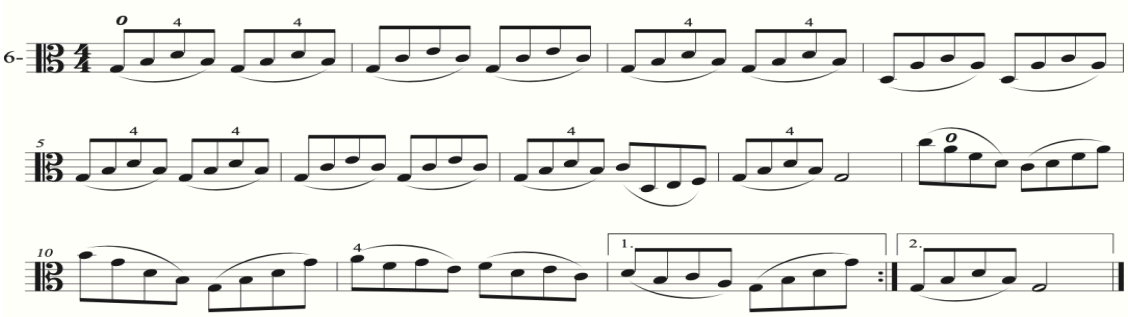
kullanımına odaklanmasını sağlayarak, bu nota değerlerinin çalınışını kolaydan zora basamaklandırmıştır.

Şekil 3. Twinkle, Twinkle, Little Star
(Suzuki 1 Viyola Metodu, s.3)

Öğretmenler, "Do Majör" konusunda yer alan etüt ve eserlerin kolaydan zora sıralanışını doğru bulurken, bu konudan önce sayfa 60 ve 61'de verilen alıştırmaların, do majör dizisinden sonraya bırakılması gerektiğini düşünmüşlerdir. Kitabın 60. - 61. sayfalarında (do majör diziden önce) yer alan etütlerde mi bemol ve si bemol sesleri yer almaktadır. Alıştırmalar do minör dizisinde yazılmıştır. Öğretmenlerin bu durumu göz önüne alarak, bu alıştırmaların kolaydan zora ilkesine göre do majörden sonraya bırakılması gerktiğini belirttikleri söylenebilir.

Öğretmenler "Detaşe Çalma Tekniği" konusunda yer alan etüt ve eserlerin kolaydan zora sıralanışını doğru bulurlarken, "Legato Çalma Tekniği" konusunda bir yayda tel değişimi içeren ilk alıştırmada (s. 84, no. 6), bu değişimin üç teli kapsamasını legatoya giriş seviyesinin üzerinde bulmuşlardır.

Şekil 4. Legato Alıştırma
(Meb. 9. Sınıf Viyola Dersi Kitabı, s. 84)

Tek yayda tel değişimi, sağ elde aksan yapmadan, dengeli ve pürüzsüz bir geçiş sağlanması bakımından zorluklar barındırmaktadır. Kitapta, legatoda tel değişimine, bu dengenin doğru bir şekilde algılanması ve pürüzsüz bir geçişe odaklanılması için iki telde çalışmalar yapılmadan, direkt üç teli kapsayan bir çalışma ile başlanmıştır (no.6 9.-10. ölçüler). Öğretmenlerin, bu durumun, öğrencilerin tel değişiminde yapılması gerekenleri fark edebilmelerini ve öğrenmelerini zorlaştırdığını düşünmektedirler.

Öğretmenler "Sol Majör Dizi", "Çargah Makamı", "Kürdi Makamı", "Fa Majör Dizi" ve "Re Minör Dizi" konu başlıklarında yer alan etüt ve eserlerin kolaydan zora sıralanışlarını doğru bulmuşlardır. Kitabın bu konularında yer alan etüt ve eserler genel olarak, birlik/ikilik notalarla başlamakta, sonra sırası ile dörtlükler, sekizlikler, onaltılıkların kullanımı ile ilerlemektedir. Notaların önce sıralı ve ardından atlamalı olarak verilmesinden dolayı, öğretmenlerin sıralanışı doğru buldukları söylenebilir.

Kitapta "Mi Minör Dizi*"* konusunda yer alan etütler ikilikler, dörtlükler, ikilik dörtlük karışık başlayıp, daha sonra sekizlik-onaltılık gamlar, onaltılıklarla üçlü aralık atlamaları ve üçleme ritmik kalıbı şeklinde ilerlemektedir. Öğretmenler bu konu başlığında yer alan etüt ve eserlerin kolaydan zora sıralanışlarını doğru bulmuşlardır. Verilen sıralamanın çalış zorluğu bakımından doğru sıralandığı düğşünülmektedir.

Kitapta diziler ve makamlar, Sol Majör - Buselik - Mi Minör - La Minör - Kürdi - Fa Majör -Re Minör şeklinde sıralanmıştır. Öğretmenler, birbirine benzeyen dizi ve makamların ardışık olarak (Örneğin Sol Majör-Rast, La Minör-Buselik, Fa Majör-Acemaşiran olarak) sıralanması gerktiğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin, öğrencilerin bu tonlar ve makamlar arasındaki benzerlik ilişkilerini kavramaları açısından, böyle bir sıralamayı gerekli buldukları düşünülmektedir.

Öğretmenler "Deteşe Çalma Tekniği" konusunda yer alan teorik bilgilerin, konunun öğrenilmesini kolaylaştırması hususunda kararsız kalmışlardır. "Detaşe Çalma Tekniği" konu başlığında yapılan teorik açıklamada, aynı paragrafta 'sesler arasında kısacık aralıklar olması' ifadesi ile 'notalar arası boşluk yoktur ve her yay diğeri başlayıncaya kadar devam eder' ifadesi yer almaktadır. Bu açıklamaların da kafa karışıklığı yaratarak anlamayı zorlaştırdığı düşünülmektedir.

Öğretmenler, "Sol Majör Dizisi" konusuna ve 5. ünite konularına yönelik teorik açıklamaların, öğrenmeyi kolaylaştırıma yeterliliği hususunda kararsız kalmışlardır.

Kitapta ilk majör dizi bilgisi Do majörde verilmektedir. Konu içeriğinde major kuruluştaki ses aralıkları bilgisi yer almaktadır, ancak daha sonra gelen "Sol Majör" konusunda bu bilgiye değinilmemiş, do majorün kuruluşu ile sol majör kuruluşu ilişkilendirilmemiştir. Öğretmenlerin bu durumdan dolayı, sol majör dizi konusunda verilen teorik bilgilerin öğrenmeyi kolaylaştırıcılığı hususunda kararsız kalmış olabilecekleri düşünülmektedir. Aynı durum "La Minör" ve "Mi Minör" dizi konularında da devam etmektedir. Bu konularda da minör dizi yapısı hakkında bilgi sunulmamaktadır.

Öğretmenler, "Buselik Makamı" konusunda yer alan la doğal ve armonik minör benzetmelerini, bu dizilerin bilgisi verilmediği için, anlaşılmaz bulmuşlardır. La minör konusu buselik makamı konusundan sonra gelmektedir. Öğrencilerin öğrendikleri bilgiler arasında anlamlı bir ilişki kurulabilmesi için, öncelikle bu bilgilere sahip olması gerekir. Sonuç olarak majör, minör ya da makamsal dizilerin kuruluşları ile ilgili kurallar, tamamen duyuluşun nasıl olması gerktiği ile ilgilidir. Etkili bir kitaptan, çalış ile duyuş arasında öğrencilerin güçlü bir bağ kurmalarını sağlaması beklenmelidir.

Öğretmenler, viyola kitabının, öğrencilerin viyola eğitimlerine katkı sağlamak amacı ile teknoloji araçlarından nasıl yararlanacakları hakkında bilgi sunmamasını eksiklik olarak görmektedirler. İnternet ve akıllı telefonların kullanımının yaygınlaşmasıyla, müzik eğitimi alanında da bu teknolojiden yararlanılmaya başlanmıştır. En basit haliyle örneklersek; akort yapmak için çok da uzun olmayan bir süreye kadar yanımızda ya diyapozon ya da akort düdüğü taşırken, günümüzde akort ve metronom aplikasyonlarını cep telefonlarımızda rahatça kullanmaktayız. Teknolojik gelişmeler, doğru faydalanıldıkları taktirde, çalgı çalışma alışkanlıklarımıza katkı sunarak çalgı öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyebilmektedir. Bu konuda Karyawanto, Murbiyantoro ve Sarjoko (2019) öğrencilerin bağımsız olarak pratik yapmalarını kolaylaştırmak için, e-öğrenme modülünü geliştirmeyi amaçladıkları ve bu doğrultuda viyola eğitimi için bir öğrenme modülü oluşturup etkinliğini test ettikleri araştırmalarında, öğrencilerin %90 oranında e-öğrenme modülünde yer alan her materyali/videoyu işleyebilir ve uygulayabilir olduğu sonuçuna varmışlardır. Araştırma bu yönü ile viyola eğitiminde teknolojik imkanlardan faydalanmanın, öğrenmenin etkililiğini olumlu yönde artırmadaki önemini göstermektedir.

Veri toplama aracından bağımsız olarak ders kitabının içeriğinde bir takım açık hatalara rastlamaktayız. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir;

- Sayfa 83'te tüm parmakların kullanımının yer aldığı alıştırmaların üstünde 'boş tellerde detaşe (detache) çalışmalarını çalışınız' ibaresi yer almaktadır.

- Sayfa 90'da yer alan 'March' ın içerisinde 'f' ve 'p' çalış varken, başındaki yönergede uzun, güçlü yaylarla çalın ibaresi yer almaktadır.

- Sayfa 113'te yer alan Rieding mi minör konçerto 3. bölümde yay kullanımı hakkında 'stay in upper1/2 bow' yazmaktadır, ancak ne anlama geldiği açıklanmamıştır.

Bu hataların dikkatsizlik ya da basımdan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Kitap basılmadan önce inceleme/değerlendirme çalışmalarında görev yapan öğretmenlere verilen sürenin kısıtlı olmasının, bazı noktaların gözden kaçmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

5.2.4. 9. Sınıf Viyola Ders Kitabında Yer Alan Çalışma Ödevleri ve Sözlük Bölümünün İşlevselliğine Yönelik Tartışma

Kitapta yaz çalışması bölümünde Berta Volmer'in bir etüdü ve bu etütte uygulanacak 40 farklı yay şekli verilmiştir. Ardından Rieding'in Op.35 Si minör keman konçertosunun viyola transkripsiyonu (Mi minör tonunda) üç bölüm olarak verilmiştir. Öğretmenler, kitapta yer alan bu çalışma ödevlerinin (yaz çalışmaları) işlevselliğini, öğrencilerin yaz tatillerini kendi başlarına verimli geçirmeleri yönünden yetersiz bulmuşlardır. Bunun nedeni olarak, öğretmenlerin tek bir etüdün 40 farklı yay şeklinin sabırla uygulanmasını, 9. Sınıf öğrenci seviyesi bakımından gerçekçi bulmadıkları düşünülmektedir.

Yaz tatili çalışmalarında verilen 40 farklı yay şekli uygulanacak Volmer etüdü öğrencilerin yay kullanma becerilerini geliştiren bir çalışmadır. Ancak bu alıştırmanın öğrencilerin okuldan uzak kalacakları yaz tatilinde değil, dönem içinde öğretmen kontrolünde yaptırılmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

Yaz tatili çalışmasında verilen Rieding Op. 35 konçertonun internet üzerinden erişilebilen piyano eşlikleri mevcuttur. Ya bu kayıtlardan ya da da G.S.L. piyano öğretmenleri tarafından yapılabilecek kayıtlardan yararlanılarak, öğrencilerin hem okul süresince öğretmen gözetiminde hem de tatil boyunca eşlikli çalışmaya teşvik edilmesinin, onların hem ritim ve entonasyon, hem de müzikal ifadelerinin gelişimine

olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Sonsel (2018), araştırmasında piyano eşlikli işlenen viyola derslerinin, öğrencilerin ritim duygusu ve entonasyon gelişimleri üzerindeki elde ettiği pozitif sonuçlar da bu fikri desteklemektedir.

Öğretmenler, kitabın sözlük bölümünün kapsam yönünden işlevselliğini kısmen yeterli bulmuşlardır. İçerikte yer alan birçok terimin tanımı yapılmıştır. Ancak melodik ve armonik minör dizilerinin, röpriz (fr. reprise), tempo, vb. bazı terimlerin tanımları yer almamaktadır. Bu durumdan dolayı öğretmenlerin, kitabın sözlük bölümünü, kapsam bakımından kısmen yeterli buldukları düşünülmektedir. Yabancı kaynaklı terimlerin orijinal yazımlarının verilmesi, kitabın akademik gücünü arttıracaktır.

5.2.5. Öğretmenlerin 9. Sınıf Seviyesinde Viyola Ders Kitabı Dışında Yararlandıkları Kaynaklara İlişkin Tartışma

Öğretmenler ders kitabı dışında farklı etüt ve eserlere ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. 9. Sınıf seviyesinde kullanılabilecek bir çok farklı kaynak vardır, öğretmenler bu kaynakların çoğundan yararlandıklarını belirtmişlerdir.

Tek başına ders kitabının, eğitimin tüm ihtiyaçlarına cevap vermesi beklenmemelidir. Öğretmenlerin, ders kitaplarının yanı sıra bir çok farklı kaynaktan yararlanmaları olumlu görülmektedir. Küçükahmet (2011)'e göre de iyi bir öğretimin gerçekleşebilmesi için gerekli olan en önemli kural, öğretmenin kitabın tutsağı olmamasıdır.

Öğretmenlerin kullandıklarını belirttikleri kaynakların sayısı toplam 22'dir. Sayıca bu denli fazla alıştırma ve eseri bir ders kitabına sığdırmak fiziki olarak mümkün değildir. Kaldı ki kitapta 21 bestecinin eserlerinden, 8 bestecinin etütlerinden, 11 yöresel türküden yararlanılmıştır. Bu nedenle kitabın etüt ve eser sayısı bakımından yetersiz olduğunu söylemek gerçekçi olmaz.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç da öğretmenlerin ders kitabı dışında başvurdukları kaynakların neler olduğudur. Buna göre öğretmenlerin en çok kullandığı kaynaklar; Ayfer Tanrıverdi, Ömer Can, Berta Volmer, Suzuki, Sevcik, Hans Sitt, Wohlfahrt, Kreutzer metotlarıdır. Bu metotların birçoğu ülkemiz viyola eğitiminde farklı kademelerde de tercih edilmektedirler. Kitabın giriş bölümünde Ayfer Tanrıverdi kitabındaki etütlerden çokça yararlanılmıştır. Yayla (1999)'nın Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü anaçalgı viyola eğitiminde en çok Ayfer Tanrıverdi, Mazas, Kreutzer,

Sevcik, Berta Volmer, Hans Sitt, Rode metotlarının kullanıldığını tespit ettiği araştırma ile Özfındık (2009)'ın Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri'nde viyola eğitiminde en çok Kreutzer, Ayfer Tanrıverdi, Rode, Mazas, Dont, Sybold, Wohlfahrt, Kayser, Hans Sitt ve Sevcik metotlarının kullanıldığını tespit ettiği araştırma da bu sonucu desteklemektedir. 21 Konservatuvar da 25 eğitimcinin katıldığı bir başka araştırmada ise Nicolas ve Martinez (2015) viyola eğitiminde en çok kullanılan metodun Suzuki olduğunu tespit etmişlerdir.

Ülkemizde viyola için yazılmış metotlarının kullanımının çok kısıtlı olduğu düşünülmektedir. Hali hazırda kullanılan metotların önemli bir kısmı da keman metotlarının viyolaya aktarılmış halleridir. Keman için yazılmış metotlar viyola eğitiminde ne derece yeterlidirler, dünyada diğer ülkelerde de bu metotlar mı kullanılmaktadır, viyola için yazılmış başka metotlar ve öğretme yaklaşımları yok mudur, farklı metot ya da yaklaşımlar varsa bunlardan biz nasıl yararlanabiliriz? vb. sorular, araştırmanın sonunda gelinen noktada yeni araştırmalara konu olabilecek başlıklar olarak karşımızda durmaktadır.

Güzel Sanatlar Liseleri'nde Dont ve özellikle Rode metotlarının daha seyrek tercih ediliyor olması, viyola eğitiminin ilk dört yılında öğrencilerin bu metotların seviyesine ulaşmalarının zor olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çalgı ders saatlerinin az oluşunun da bunda etkisi olduğu söylenebilir. Oktay (2005)'ın Güzel Sanatlar Liseleri'nde hem ders veren viyola öğretmenlerinin, hem de viyola öğrencilerinin haftalık ders saatlerini yetersiz bulduklarını tespit ettiği araştırması da bu sonuçla paraleldir.

Viyola (çalgı) eğitiminde öğrencilerin sadece çalgıyı nasıl tutacağı, teknik olarak nasıl çalacağı değil; çaldığının ne anlama geldiğini, yani duyuş ile çalış arasındaki ilişkiyi de güçlü bir şekilde öğretmemiz gerekir. Sonuçta yapılan tüm teknik çalışmalar, istenen müzikal ifadeyi elde etmek için değil midir? Bu noktaya dikkat çekmeyen tüm çabalar eksik kalacaktır. Bu bağlamda ilk yıllarda solfej dersi ile çalgı derslerinin ilişkisi de oldukça önemlidir.

Teorik olarak öğrenilmesi en kolay ton do majördür, ancak ders kitabında sol ve re tellerinde parmakların 1. durumu daha önce verilmektedir. Majör kavramını öğretmek için do majör konusu beklenmeli midir? Yoksa majör tonda bir oktav içerisinde, majör tonu hissettirecek melodik bir alıştırma önce sol majörde, ardından re majörde verilerek,

tonalite kavramına duyuşla birlikte başlanmalı mıdır? Hatta bir adım öteye giderek viyolada do telinin varlığından yararlanılarak, neden önce do ve sol telleri ile Do Majör öğretilmeye başlanmasın? Öğrencilerin, nereden başlanırsa başlansın öncelikle majör duyuşu öğrenmeleri ve tüm majör tonların benzer olduğunu fark etmesi, çalacağı majör tonları hem daha kolay kavramasına hem de entonasyon konusunda daha başarılı olmalarına yardımcı olmaz mı? Tüm bu sorular, çalgı eğitiminin ve bunun bir alt dalı olan viyola eğitiminin, müziğin temeli olan işitme ile bağlatı kurularak daha bütünsel bir yaklaşıma kavuşması için üzerinde durulması gereken sorulardır.

Veri toplama aracının sonunda bulunan açık uçlu soruda öğretmenlerin anket dışında belirtmek istedikleri sorulmuştur. Bu maddede oniki öğretmen görüşlerini yazmıştır.

Öğretmen görüşlerinden dikkat çekenler şu şekildedir;

- Ders saati yetersiz ve aynı dersi birden fazla öğrencinin paylaşması şeklinde sürdürülmektedir, en büyük problem budur.
- Etütler ve eserler çeşitlendirilmelidir, makamlar diziler şeklinde değil daha melodik çalışmalarla ve halk müziğinden uygun örneklere yer verilmelidir.
- Görseller açıklamalara uygun verilmelidir.
- Yer yer müzik kültürü oluşmasına yönelik bilgiler, anılar, özlü sözlere yer verilmelidir.
- Asıl mesele kitap değil öğretim programıdır.
- 10 yıllık GSL geçmişimde bakanlık tarafından hiçbir zaman Viyola ders kitabı basılıp gönderildiğini görmedim.

5.3. Öneriler

Bu başlık altında öğretmelerin kitap hakkındaki görüşleri ve bu literatürde bulunan uygulamalar incelenerek, kitabın daha işlevsel olmasına yönelik, alt problemler ekseninde sırası ile önerilerde bulunulmuştur.

1- G.S.L. Viyola 9 ders kitabı hazırlanırken, konu içerikleri ile doğrudan uyumlu, konuların öğrenilmesini kolaylaştıracak ve akılda kalmasına yardımcı olacak görseller seçilmelidir.

2- Ders kitabı hazırlanırken, hazırlık çalışmalarının, öğrencilerin önceden öğrendiği bilgileri çağıracak, yeni konuya karşı merak uyandıracak ve öğrenmeye yönelik ön hazırlığı sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

3- Değerlendirme çalışmalarında öğrencilerin aktif katılımına yönelik;

a) Öğrencilerin, yeni öğrenilen bir eser/alıştırma parçası ya da çalıştığı makamsal ve tonal dizilerle ilgili görüntülü ses kaydı alıp, kendi kaydı üzerinden öğretmenle birlikte değerlendirme yapacağı,

b) Eşlik üzerine yapılacak kayıtlarla, entonasyon ve eşlik ile uyumun değerlendirileceği,

c) Var olan belli eserlerin tonal/makamsal yapılarının, dinleyerek değerlendirileceği,

d) Verilen bir alıştırma/eser parçasında yayın kullanılacak kısımlarının öğrenciler tarafından belirleneceği,

çalışmalara yer verilmelidir.

4- a) Çalgı üzerinde ilk çalışmalar başlarken, fiziksel zorluklar göz önünde bulundurulmalıdır. Yay çalışmalarında sol el gövdeden (5.- 6. pozisyonda, baş parmak sapta) tutturulup, sonra aşama aşama 1. pozisyona getirilmelidir.

b) Yay çalışmalarında, yayın orta bölümünde başlatılıp, git gide alt ve üst yarılara yayılarak bütüne ulaşılmalıdır.

c) Nota süre değerlerinden sekizlik ve onaltılıklar içeren etütler, boş tel yay çalışmalarından itibaren yer almalıdır.

5- Viyola eğitiminin başlangıç aşamasında boş tellerde özellikle farklı ritmik kalıplarla daha fazla alıştırmaya yer verilmelidir.

6- Entonasyon gelişimine yönelik olarak, öğrenciler iki teli birlikte çalmaya başladıktan sonra, sırası ile 1. - 2. parmaklar bir alt tel ile 4'lü - 3'lü; 3. parmak ise bir üst tel ile oktav kontrolü yaptırılarak doğru duyuşun fark ettirileceği alıştırmalara yer verilmelidir.

7- Alıştırma parçaları seçilirken,

a) Entonasyon gelişimi ile ilgili çalışmalara yer verilmelidir,

b) Boş tellerde daha fazla tartım kalıplarının çalıştırılacağı etütlere yer verilmelidir.

c) Yeni tartım kalıpları öğretilirken sözcüklerin ritmik yapılarından faydalanılmalıdır. Bir cümleninn ritmik yapısı öğretilirken tekerlemelerden ya da öğrenci ile birlikte bulunacak çeşitli söz dizimlerinden yararlanılmalıdır.

d) Müzikal bütünlüğe önem verilmelidir

e) Kolaydan zora ilkesine göre hareket edilmelidir,

8- Teorik bilgiler çalış ile ilişkilendirilmeli, öğrencilerde çalış ile duyuş arasındaki ilişkiye yönelik farkındalık oluşturulmalıdır.

a) Dizileri-makamlar sadece nota üzerinde değil, onların duyuluşları ile ilişkilendirerek verilmelidir,

b) Kitapta çalgı dersi ile müziksel işitme (solfej) dersleri arasında kurulacak ilişkilere değinen alıştırmalar, açıklamalar yer almalıdır,

c) Solfej ve çalgı derslerinde karşılıklı ilişkilerin kurulacağı değerlendirme çalışmalarına yer verilerek bu bağ güçlendirilebilir. Tonalite kavramı da bu ilişki ekseninde verilerek, öğrencilerin duyuş (solfej) ile çalış (Çalgı) arasında güçlü bir bağ kurmaları sağlanmalıdır.

9- Kitabın fiziki şartlarının sınırlı olmasından, başka etüt kitaplarının kullanımları konusunda kitapta tavsiyeler yer almalı, gerekirse yardımcı kaynaklar olarak bu kitaplar sunulmalıdır.

10- Çalgı eğitiminde en zor elde edilen beceriler, çalıştaki bütünlük, cümleleme ve dinamiklerin ifade edilişidir. İlk yıl, motif, cümle (soru-cevap), çalış stilleri (detache, staccato, pizzicato legato vb.) ve dinamikler (aksan, crescendo, decrescendo) gibi temel kavramlar hakkında duyuş farkındalığı oluşumuna özen gösterilmelidir. Kitapta bunun için özellikle Kodály yaklaşımında kullanılan çeşitli alıştırma etkinliklerine yer verilebilir. Bunun için;

a) Öğretmenin çaldığı motife, öğrencinin önceden belirlenmiş uygun boş tellerle - öğretmenin çalış ifadesi ile uyumlu- eşlik ettiği (sonra rollerin değişildiği),

b) Öğretmenin, çalışılmakta olan alıştırmanın/çalışma parçasının bir motifini, müziğin dinamiklerini kullanarak (örneğin p-f, aksan, staccato, accelerando, puandorg,

crescendo-decrescendo v.b.) farklı ifade biçimleri ile seslendirdiği ve ardından öğrencinin onu teklit ederek aynı ifadeyi yakalamaya çalıştığı,

c) Yukarıdaki çalışmayı, öğrencinin bu kez 1. motifi çalan öğretmenin ifadesini taklit ederek 2. motifi oluışturmaya çalışacağı,

alıştırmaların çeşitlendirilerek ders kitaplarında yer almalıdır.

11- Kitapta birbirine benzeyen dizi ve makamlar ardışık olarak (Örneğin Sol Majör-Rast, La Minör-Buselik, Fa Majör-Acemaşiran olarak) sıralanmalıdır. Kitaptaki konu sıralaması Viyola Öğretim Programı'nda belirlenmektedir. Bu nedenle dizi ve makamlar arasındaki ilişki öğretim programında konu sıralamaları yapılırken dikkate alınmalıdır.

12- Çalışma ödevleri;

a) Uygulama bakımından öğrencilerin gelişim seviyelerine uıygun seçilmelidir.

b) Eşlikli çalışmalar içermelidir. Telif sorunu ile karşılaşmamak için Bakanlıkça kullanmak üzere öğretmenlerin yapacakları eşlik kayıtlarından yararlanılabilir.

c) Eşlikli çalışmalar için yapılacak kayıtlar tempo yönünden basamaklandırılmalıdır.

13- Sözlük bölümü;

a) Kapsam bakımından tüm içeriği karşılamalıdır.

b) İçeriğinde yer alan terimlerin hangi dilden geldikleri hakkında bilgiler yer almalıdır. Terimlerin literatürde birden fazla dilde yaygın kullanımı mevcut ise bu bilgiler verilmelidir.

14- Kitabı, basımından önce denetleyen kurula verilen süre kısıtlanmamalı, gerekirse ek süre tanınarak denetlemenin daha kapsamlı olması sağlanmalıdır.

Kitapların yazımı sürecinde öğretmenlerin görüşlerine mutlaka başvurulmalı, her eğitim öğretim yılı ders kitabı için test süreci olmalı ve her yıl yeni basım yolu ile ihtiyaçları gidermeye yönelik adımlar atılmalıdır.

KAYNAKÇA

Albuz, A. (1995). *Başlangıç Viyola Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin İncelenmesi, Sınanması ve Değerlendirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimeri Enstitüsü, Ankara.

Albuz, A. (2001). *Viyola Eğitiminde Geleneksel Türk Müziği Ses Sistemine İlişkin Dizilerin Kullanımı ve Bu Sistem kaynaklı Çokseslilik Yaklaşımları.* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Allen, M., Gillespie, R. & Hayes, P.T. (2002). *Essential Elements for Strings, A Comprehensive String Method. Viola Book One.* Minnesota, Hal Leonard.

Akbulut, E. (2021). *Güzel Sanatlar Liseleri 10. Sınıf Batı Müziği Teori-Uygulama Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitabının Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Akıncı, S. (1998). *Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Kullanılabilecek Keman konçertoları Dağarının İncelenmesi.* (Doktora Tezi) Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aydar, S. Ç. (2002). *Evrensel Viyola Eğitiminin Türkiye Boyutu İçinde Ulusal Ekol Yaratma Araştırması.* (Sanatta Yeterlilik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Baran, B. (2019). *Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Alanı 9. Sınıf Piyano Ders Kitabının İçeriğinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Başaran-Tanrıöver, G. (2011). *Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabının, Öğrenci Ve Öğretmen Açısından İşlevselliğinin İncelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Bilginer, M. (2001). *Çalgı Eğitiminde Keman Eğitimi İle Viyola Eğitiminin Özdeşleştirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Birgül-Demir, Y. (2019). *Viyola Eğitiminde Popüler Müziklerden Yararlanılmasının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Biricik, B. (1998*). Keman Sağ El Tekniğinin Galamian ve Rus Okullarından Örneklerle İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Büyükalan Filiz, S. (2003). Ders Kitabı ve Öğretim Programı İlişkisi. C. Şahin içinde, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Klavuzu Sosyal Bilgiler (s. 97- 120). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Çetinkaya, İ. (2011). *Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerinde Uygulanan Viyola Dersi Öğretim Programında Yer Alan 9. Sınıf Düzeyindeki Devinişsel Kazanımlara, Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Ulaşılma Durumları*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirel, Ö. ve Kıroğlu, K. (2021). Ders Kitabı İncelemesi. Demirel, Ö. Kıroğlu, K. (Eds.), *Eğitim ve Ders Kitapları* (s. 4), Pagem, Ankara.

Dictionary of Education (2002), P.M Lohithakshan, Kanishka Publisherds, Nice Printing Press, Delhi.

Dinç, Ş. Ö. (2009). *Türkiye'deki Konservatuvarların İlköğretim Müfredatlarına Uygun Temel Eğitim Viyola Başlangıç Metodu Önerisi*. (Sanatta Yeterlilik Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Doğan, M. G. (2011). *Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. Sınıf Ud Dersi Öğretim Programının ve Ders Kitabının Değerlendirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

Ece, A.S. (2002). *Çağdaş Türk Bestecilerinin Viyola Eserleri ve Bu Eserlerin Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarıdaki Viyola Eğitimcileri Tarafından Kullanılmalarına Yönelik Bir Değerlendirme.* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öngen, D. (1999). *Çocuk Ve Toplum – Gelişim ve eğitim Üzerine Denemeler.*

Erkılıç, T., A. ve Can, S. (2018). Eğitim Yönetimi Ders Kitaplarının İçerik ve Fiziksel Özellikleri Açısından İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF), 2(4),* 295-307.

Fidan, N. ve Elden, M. (1996). *Eğitime Giriş,* Ankara: Alkım.

Kalaycıoğlu, Ş. G. (2019). *Aktif Öğrenmeye Dayalı Etkinliklerin Viyola Öğrencilerinin Performans Başarıları, Motivasyon Düzeyleri ve Derse Yönelik Görüşlerine Etkisi*. (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel.

Karyawanto, H.Y., Murbiyantoro, H. ve Sarjoko, M. (2019), Implementation of e-Learning Modules in Viola Instrument Course-Indria Level Practical Learning, Advances in Social Science*, Education and Humanities Research, 390*, s.195-199.

Kılıç, E. (2019). *Güzel Sanatlar Liseleri 11. Sınıf Türk Halk Müziği ve Teori Uygulama Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitabının Değerlendirilmesi.* (YüksekLisans Tezi). Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**,** Niğde.

Kılınç, R. (2013). *Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri 9. Sınıf Viyola Eğitiminde Türk Müziği Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

Küçükahmet, L. (2011). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Klavuzu.* Ankara: Nobel.

MEB (2015), *Ders Kitapları ve Eğiim Araçları Yönetmeliği.* http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1605.pdf adresinden 13.2.2022 tarihinde edinilmiştir.

MEB (2018), *Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi*. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf adresinden 12 Mart 2022 tarihinde edinilmiştir.

Memedaliuyev, R. (2005). Keman Çalmaya Başlamna Durumu. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 14, s. 95-102.

Nicolas, A. M. B. Ve Martinez, V. F. (2015), Study And Analysıs Of The Inıtıatıon Methods To The Vıola More Used By Teachers Of Elementary Educatıon Of The Provınce Of Valencıa. *Revista de Comunicación de la Seeci, 19(38),* 274-293.

Oktay, H.H. (2005). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Verilmekte Olan Viyola Eğitiminin Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Özay, S. (2020). Türkiye'de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16*, 6344-6361. https://dergipark.org.tr/en/pub/opus/article/784467 adresinden 2 Şubat tarihinde edinilmiştir.

Özdemir, G. (2007), *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Uygulanan Viyola Öğretim Programına Dayalı Üçüncü Sınıf Düzeyinde Devinişsel Hedeflere Ulaşma Durumları.* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özfındık, Z. (2009). *Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Kullanılan Viyola Metodları Üzerine Bir İnceleme***.** (Yüksel Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

Savaşan, M. (2020), *Devlet Konservatuvarlari Ortaöğretim Devresine Yönelik Viyola Dersi Müfredatlari Üzerine Bir İnceleme ve Başlangıç Metodu Önerisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Sivri-Özkaradiğin, B. (2021). *Ayfer Tanrıverdi I Numaralı Viyola Metodunun İçerik ve Hedefler Yönünden İncelenmesi*. (Yüksek LisansTezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sonsel, Ö. B. (2018). *Piyano Eşlikli Başlangıç Viyola Öğretiminin Ritim Duygusu Gelişimi ve Entonasyon Hâkimiyeti Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. (DoktoraTezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şahin, N. H. (2020). *Güzel Sanatlar Liseleri Gitar Dersi Öğretim Programının Ve 9. Sınıf Ders Kitabının İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

Tanrıöver, A.U. (2016). *Güzel Sanatlar Liselerinde 9. Sınıf Keman Ders Kitabının, Öğrenci ve Öğretmen Açısından İşlevselliğinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tarkum, E. (2006). Entonasyon Açısından Keman Öğretimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(2)2 121-126. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/321761 adresinden 15 Şubat 2022 tarihinde edinilmiştir.

Taş, F. (2020). Yaylı Çalgılar Eğitiminde Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Kullanılan Üç Yöntemin Karşılaştırılması, *İdil, 76,* s. 1802–1820.

Yayla, F. (1999). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Anaçalgı Viyola Eğitiminde Kullanılan Metotların İncelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Yeşil, Y. (2013). *Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. Sınıf Piyano Ders Kitabının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi.* (YüksekLisans Tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

EKLER

EK 1

Uygulama Yapılan Kurumlardan Alınan İzinlere ilişkin Resmi Yazışmalar

Evrak Tarih ve Sayısı: 18.08.2021-86592

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-16110545-302.08.01-86592 Konu : Ömer Gürkan GÖKSEL, Tez İzni

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 02.08.2021 tarih ve 72928 sayılı yazınız.

18.08.2021

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği tezli yüksek lisans programı öğrencisi Ömer Gürkan GÖKSEL tez aşamasında olup, **"Güzel Sanatlar Lisesi 9.Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğinin Viyola Öğretmenlerinin Görüşleri doğrultusunda İncelenmesi"** başlıklı eserini uygulaması Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygun görülmüş olup ilgili yazı sureti ekte gönderilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ek: Yazı Sureti (1 sayfa)

Özlem GÜNGÖR Daire Başkanı

Evrak Tarih ve Sayısı: 18.08.2021-86592

Marmara Üni Evrak Tarih ve Sayısı: 16.08.2021-85298

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

Sayı : E-20880154-605.01-29490205 13.08.2021
Konu : Araştırma Uygulama İzni Görüş Talebi

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) 04.08.2021 tarihli ve E-81576613-605.01-29028421 sayılı yazısı.
b) 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 (2020/2) sayılı Genelge.
c) 12.08.2021 tarihli ve E-20880154-605.01-29451546 Makam Onayı.

15.04.2021 tarih ve 242500118 sayılı Makam Oluru ile görevlendirilen komisyonumuz, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bölümü öğrencisi Ömer Gürkan GÖKSEL'in "Güzel sanatlar Liseleri 9. Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri" konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla yönetici/öğretmen ve öğrencilere anket çalışması yapma izin talebine ilişkin Genel Müdürlüğümüz görüşü istenilen ilgi (a) yazı ve eki araştırma ve anket soruları ilgi (b) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Araştırmanın uygulama izni ilgi (c) Makam Onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Kemal Varın NUMANOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Araştıma Önerisi

DAĞITIM:
B Planı
Marmara Üniversitesi (Eğitim Bilimleri Enstitüsüne)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Atatürk Blv. 06648 Kızılay/ANKARA
Telefon No : (0 312) 413 18 65
E-Posta: ulkum2@hotmail.com
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: Ülkü ÖZDEMİR
Unvan : Şube Müdürü
İnternet Adresi: www.meb.gov.tr
Faks: (0 312) 425 19 67

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 4289-3a8b-34ee-a180-1f59 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2

Viyola Öğretim Programı
(MEB resmi sitesinden 2 Nisan 2022 Tarihinde elde edilmiştir)

VİYOLA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Viyola Dersi Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Viyolanın tarihî süreçteki değişim ve gelişimini açıklaması,
2. Viyolanın yapısal özelliklerini tanıması,
3. Viyola çalmada temel davranış ve becerileri kavraması ve uygulaması,
4. Viyola edebiyatı ve dönemleri hakkında bilgi sahibi olması,
5. Viyolada teknik ve müzikal gelişimini sağlamada sorumluluk bilinci kazanması,
6. Türk ve dünya müziği eserlerinden bir dağarcık oluşturması,
7. Bireysel sahne performansında kaygı düzeyini asgariye indirmesi,
8. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilincini geliştirmesi,
9. Türk müziğinin temel tür, biçim ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,
10. Yetenek ve becerilerini konser, dinleti vb. etkinliklerde sergilemesi amaçlanmaktadır.

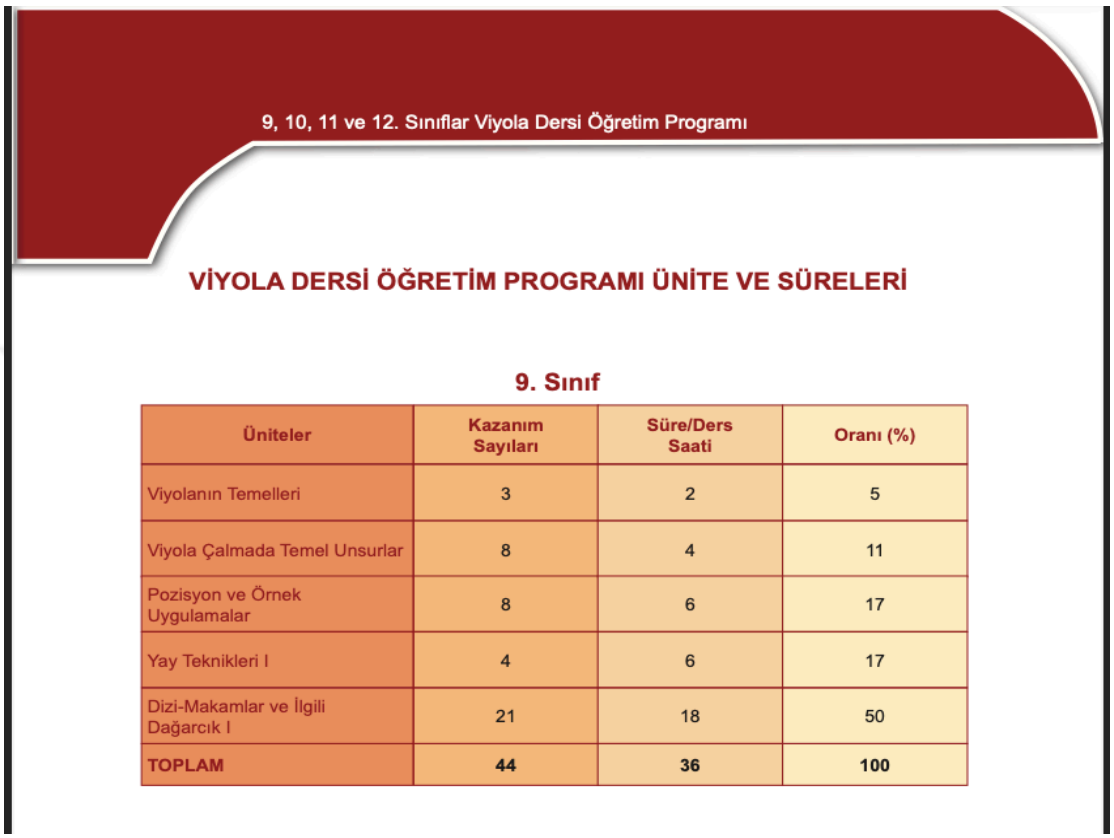
Viyola Öğretim Programı

VİYOLA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Viyola Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

1. Sağ ve sol el koordinasyon becerisi
2. Farklı yay çeşitleri ve tekniklerini uygulama
3. İcra (yorumlama)
4. Çok seslilik uygulamaları yapma
5. Nitelikli ses üretme
6. Deşifre
7. Sahne ve performans
8. Analitik düşünme
9. Müziksel işitme
10. Sahne ve performans
11. İş birliği
12. İletişim
13. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma

Viyola Öğretim Programı (9. Sınıfa Yönelik Bölümler)

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Viyola Dersi Öğretim Programı

VİYOLA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ

9. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Viyolanın Temelleri	3	2	5
Viyola Çalmada Temel Unsurlar	8	4	11
Pozisyon ve Örnek Uygulamalar	8	6	17
Yay Teknikleri I	4	6	17
Dizi-Makamlar ve İlgili Dağarcık I	21	18	50
TOPLAM	**44**	**36**	**100**

Viyola Öğretim Programı (9. Sınıfa Yönelik Bölümler)

9. SINIF VİYOLA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

9.1. VİYOLANIN TEMELLERİ

9.1.1. Viyolanın Tarihî Süreci

9.1.1.1. Viyolanın tarihî gelişimini açıklar.

a) Viyolanın tarihî süreçte üstlendiği rol ve fiziksel değişimi açıklanmalıdır.

b) Viyolanın Türk müziğine girişi ve Türk müziğinde tarihî süreçte nasıl kullanıldığı konusunda bilgi verilmelidir.

9.1.2. Viyola ve Yayın özellikleri

9.1.2.1. Viyolanın yapısal özelliklerini tanır.

Viyolanın anahtarı, telleri, akort düzeni açıklanmalıdır.

9.1.2.2. Yayın yapısal özelliklerini tanır.

9.2. VİYOLA ÇALMADA TEMEL UNSURLAR

9.2.1. Viyola Çalmada Temel Davranışlar / Hazır Bulunuşluk

9.2.1.1. Viyola ve yayın doğru teknikle tutuşunu ifade eder.

Viyola çalmada duruş, kol ve ellerin konumu, görevleri anlatılmalıdır.

9.2.1.2. Viyola ve yayın doğru teknikle tutuşunu gösterir.

9.2.2. Viyolada Ses Üretimi

9.2.2.1. Yayı teller üzerinde düzgün çeker ve iter.

9.2.2.2. Yaya teller üzerinde eşit baskılı hareket uygular.

9.2.2.3. Viyolada yayın her bölümünde nitelikli ses üretir.

9.2.3. Viyolada Yay Şekilleri

9.2.3.1. Yayın farklı bölümlerini tanır.

9.2.3.2. Yayın bütününü kullanır.

9.2.3.3. Yayın farklı bölümlerinde çalar.

9.3.1. POZİSYON VE ÖRNEK UYGULAMALAR

Terimler: Pozisyon, do majör, çargâh

9.3.1. Viyolada I. Pozisyon

9.3.1.1. Viyolada I. pozisyon kavramını açıklar.

9.3.1.2. Viyolada I. pozisyonda tüm tellerde parmaklarını doğru seslere basar.

La, re, sol ve do tellerinde I. pozisyonda tüm parmakların doğru konumlandırılmasına dikkat edilmelidir.

9.3.2. Do Majör Dizisi

9.3.2.1. I. pozisyonda do majör dizisini açıklar.

9.3.2.2. I. pozisyonda do majör dizisini çalar.

9.3.2.3. I. pozisyonda do majör tonunda örnek eser ve etütler çalar.

Viyola Öğretim Programı (9. Sınıfa Yönelik Bölümler)

9.3.3. Çargâh Makamı

9.3.3.1. I. pozisyonda çargâh dizisini açıklar.
9.3.3.2. I. pozisyonda çargâh dizisini çalar.
9.3.3.3. I. pozisyonda çargâh makamında örnek eser ve etütler çalar.

9.4. YAY TEKNİKLERİ I

Terimler: Detaşe, legato (bağlı)

9.4.1. Detaşe (Ayrı) Çalma Tekniği

9.4.1.1. Detaşe çalma tekniğini açıklar.
9.4.1.2. Eser ve etütlerde detaşe çalma tekniğinin özelliklerini uygular.

9.4.2. Legato (Bağlı) Çalma Tekniği

9.4.2.1. Legato çalma tekniğini açıklar.
9.4.2.2. Eser ve etütlerde legato çalma tekniğinin özelliklerini uygular.

9.5. DİZİ-MAKAMLAR ve İLGİLİ DAĞARCIK I

Terimler: Sol majör, rast, mi minör, la minör, hüseyni, buselik, fa majör, re minör

9.5.1. Sol Majör Dizisi

9.5.1.1. Sol majör dizisini açıklar.
9.5.1.2. Sol majör dizisini çalar.
Sol majör tonunda geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.
9.5.1.3. Sol majör tonunda eser ve etütler çalarak dağarcık oluşturur.

9.5.2. Buselik Makamı

9.5.2.1. Buselik makamını açıklar.
9.5.2.2. Buselik makamı dizisini çalar.
Buselik makamında geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.
9.5.2.3. Buselik makamında eserler çalarak dağarcık oluşturur.

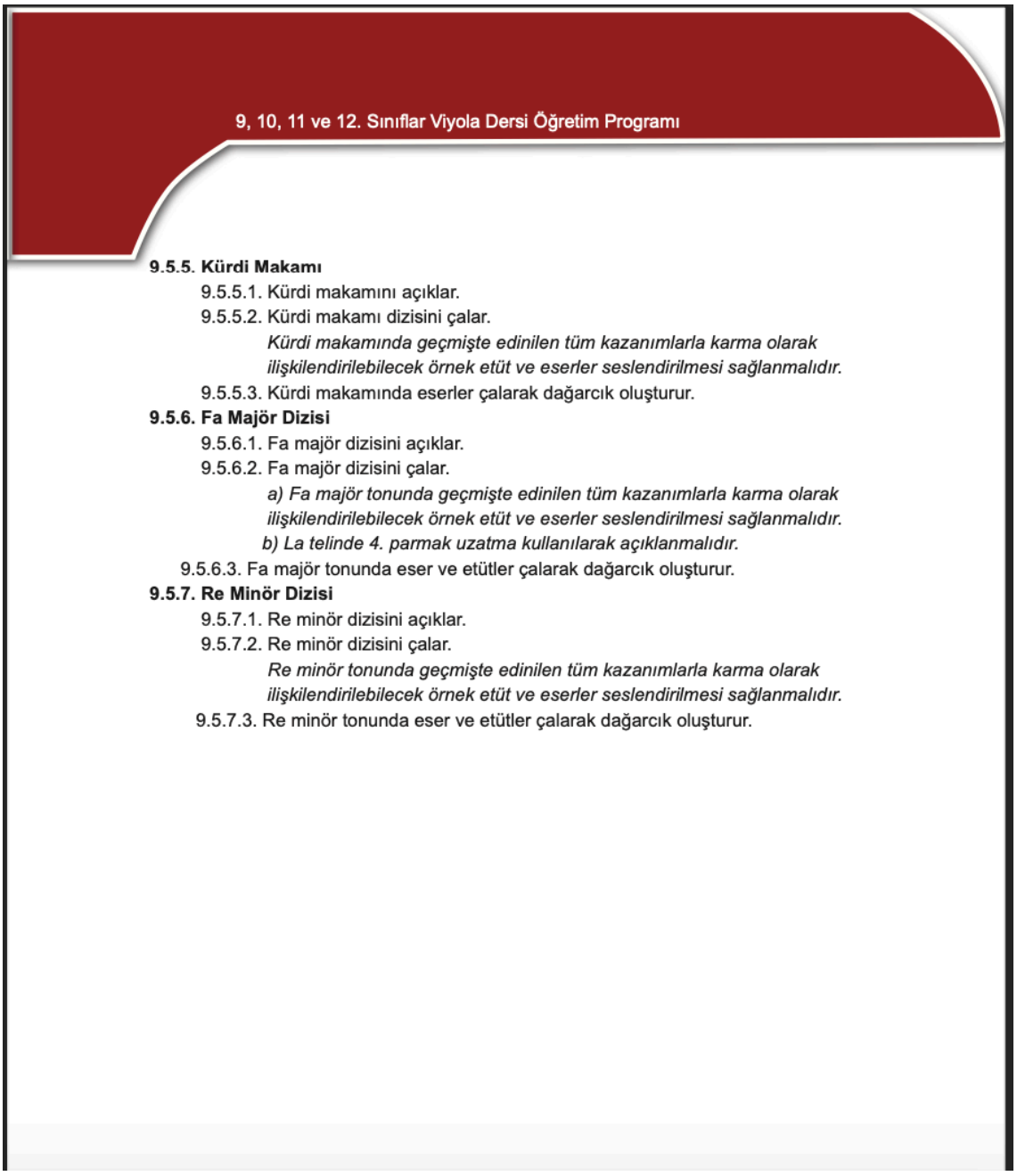
9.5.3. Mi Minör Dizisi

9.5.3.1. Mi minör dizisini açıklar.
9.5.3.2. Mi minör dizisini çalar.
a) Mi minör tonunda geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.
b) Re diyez sesi için birinci parmağın geri çekilerek kullanılabileceği açıklanmalıdır.
9.5.3.3. Mi minör tonunda eser ve etütler çalarak dağarcık oluşturur.

9.5.4. La Minör Dizisi

9.5.4.1. La minör dizisini açıklar.
9.5.4.2. La minör dizisini çalar.
La minör tonunda geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.
9.5.4.3. La minör tonunda eser ve etütler çalarak dağarcık oluşturur.

Viyola Öğretim Programı (9. Sınıfa Yönelik Bölümler)

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Viyola Dersi Öğretim Programı

9.5.5. Kürdi Makamı

9.5.5.1. Kürdi makamını açıklar.

9.5.5.2. Kürdi makamı dizisini çalar.

Kürdi makamında geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.

9.5.5.3. Kürdi makamında eserler çalarak dağarcık oluşturur.

9.5.6. Fa Majör Dizisi

9.5.6.1. Fa majör dizisini açıklar.

9.5.6.2. Fa majör dizisini çalar.

a) Fa majör tonunda geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.

b) La telinde 4. parmak uzatma kullanılarak açıklanmalıdır.

9.5.6.3. Fa majör tonunda eser ve etütler çalarak dağarcık oluşturur.

9.5.7. Re Minör Dizisi

9.5.7.1. Re minör dizisini açıklar.

9.5.7.2. Re minör dizisini çalar.

Re minör tonunda geçmişte edinilen tüm kazanımlarla karma olarak ilişkilendirilebilecek örnek etüt ve eserler seslendirilmesi sağlanmalıdır.

9.5.7.3. Re minör tonunda eser ve etütler çalarak dağarcık oluşturur.

EK 3

Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri" Anket Formu

"Güzel Sanatlar Liseleri 9. Sınıf Viyola Ders Kitabının İşlevselliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri" Anket Formu

Sayın Katılımcı,

Bu anket "Güzel Sanatlar Lisesi 9. Sınıf Viyola Ders kitabının İşlevselliğinin, Viyola Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" adlı araştırmada, veri toplamak için hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, demografik bilgileri, ikinci bölüm ise kitap ile ilgili görüşlere yönelik ifadeleri içermektedir. Vereceğiniz cevaplar tarafımca saklı tutulacaktır. Ortalama cevaplama süresi 20-25 dakikadır.

Kitap hakkında güvenilir verilerin elde edilmesine yardımcı olmanız bakımından, anketi cevaplarken kitabı yanınızda bulundurmanız önemlidir, kitabın pdf formatına ulaşabileceğiniz link aşağıda yer almaktadır.
https://www.mebders.com/dosya/6690-guzel-sanatlar-lisesi-9sinif-calgi-egitimi-viyola-ders-kitabi-pdf-indir

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Ömer Gürkan GÖKSEL
Marmara Ünv. Eğt. Bil. Enst.
Müzik Öğretmenliği Prog.Yüksek Lisans Öğr.

I. BÖLÜM: DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Öğrenim durumunuzu lütfen işaretleyin.

( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Sanatta Yeterlilik ( ) Doktora

2. Mezun olduğunuz üniversite ve bölümü lütfen yazınız.

.....

3. Lisans döneminizdeki ana çalgınızı lütfen işaretleyiniz.

( ) Viyola ( ) Keman ( ) Diğer (lütfen belirtiniz) :.....

4. Mesleğinizdeki hizmet sürenizi lütfen işaretleyiniz.

( ) 0-5 yıl ( ) 6-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16 yıl ve üzeri

5. Viyola öğretmeni olarak Güzel Sanatlar Lisesi'ndeki hizmet sürenizi lütfen işaretleyiniz. ( ) 0-5 yıl ( ) 6-10 yıl. ( ) 11-15 yıl ( ) 16 yıl ve üzeri

6. Hangi sınıfların viyola dersine girdiğinizi lütfen belirtiniz. (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

( ) 9.sınıf ( ) 10.sınıf ( ) 11.sınıf ( ) 12.sınıf

7. Dokuzuncu sınıf düzeyinde viyola ders kitabı dışında başka kaynaklardan yararlanıyor musuz,?

( ) Evet( ) Hayır

8. Yedinci soruya cevabınız evet ise bu kaynakların neler olduğunu lütfen belirtiniz:

.....

.....**9. Ders Kitabı dışında başka kaynaklardan yararlanıyorsanız, farklı kaynaklara başvurma neden/nedenlerinizi lütfen belirtiniz.** (Birden fazla cevap işarertleyebilirsiniz)

( ) Farklı etütlere duyulan ihtiyaç ( ) Farklı eserlere duyulan ihtiyaç

( )Diğer(belirtiniz):

.....

.....

II. BÖLÜM: 9. SINIF VİYOLA DERS KİTABININ İÇERİĞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER

(Her bir ifadenin karşısında yer alan katılma derecelerinden size uygun olan kutuyu **X** ile işaretleyiniz)

Madde Numarası	Ders Kitabının İçeriğine Yönelik İfadeler	Katılma Dereceniz				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
I. ÜNİTE VİYOLANIN TEMELLERİ						
1	I. Ünite içinde kullanılan görseller, konularla uyumlu ve konuların öğrenilmesini kolaylaştırıcı **niteliktedir**.					
II. ÜNİTE: VİYOLA ÇALMADA TEMEL UNSURLAR						
2	**II. Ünite** içinde kullanılan görseller, konularla uyumlu ve konuların öğrenilmesini kolaylaştırıcı **niteliktedir.**					
3	Kitapta boş tel yay çalışmalarına başlarken, **sol** elin gövdeden tutmak yerine 1. Pozisyonda bekletilmesi, öğrencileri çabuk yormakta ve yay kullanımına odaklanmasını **zorlaştırmaktadır.**					
4	*'**Viyolada Ses Üretimi**'* konu başlığı altında yer alan etütlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
5	*'**Viyolada Yay Şekilleri**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, konunun öğrenilmesini kolaylaştırıcılığı bakımından **yeterlidir.**					
6	*'**Viyolada Yay Şekilleri**'* konu başlığı altında, boş tellerde sekizlik ve onaltılık süre değerlerini içeren ritmik kalpıların da çalıştırılması **daha doğru** olurdu.					
III. ÜNİTE: POZİSYON VE ÖRNEK UYGULAMALAR						
7	III. Ünite içinde kullanılan görsel 16 (s.42), 17 (s.44), 19 (s.49), 20 (s.53), 22 (s.63), 23 (s.67), ve 25 (s.70) in konularla uyumunu **yetersiz** buluyorum.					
8	'***Viyolada 1. Pozisyon***' konu başlığı altında, parmakları hazırlama ve doğru yere basma (entonasyon) ile ilgili teknik bilgi ve çalışma yöntemi **sunulması** gerekirdi.					
9	'***Viyolada 1. Pozisyon***' konu başlığı altında yer alan etütlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
10	Sayfa 50'de yer alan '**La Telinde Ezgi**' nin, ilk soru-cevap cümleleri 8 ölçü olduğu halde, ikinci kısmın 6 ölçüde tamamlanması müzikal yapıyı **bozmuştur.**					
11	Do Majör dizisinden önce Sol, Re ve La tellerinde sol elin birinci durumu çalıştırılırken majör dizi duyuluşu oluşmuşken, majör hakkında bilgi **verilmesini**					

	isterdim.					
12	Sayfa 60-61'deki alıştırmaların Do majör dizisinden önce verilmesini, kolaydan zora ilkesine göre **yanlış** olduğunu düşünüyorum.					
13	*'**Do Majör Dizisi**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, konunun öğrenilmesini kolaylaştırıcılığı bakımından **yeterlidir.**					
14	*'**Do Majör Dizisi**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
15	*'**Çargah Makamı**'* konu başlığı altında, makamın tanımı içinde yer alan, dizinin durak, güçlü ve yedeninin hangi nota olduklarının **gösterilmemesini**, öğrencilerin teorik bilgi ile uygulama arasında bağlantı kurması bakımından **eksiklik** olarak görüyorum.					
16	*'**Çargah Makamı**'* konu başlığı altında (s.70) dizi sesleri arasında yer alan T (tanini) ve B (bakıyye) sembollerinin tanımının **yapılmaması eksikliktir.**					
17	Sayfa 71'de onaltılık nota süre değerinin ilk defa yer aldığı (n.3)'te, art arda gelen onaltılıklarda (do-re, mi-fa geçişleri gibi) parmak değişimi olması, sağ el-sol el senkronu bakımından **erkendir.**					
18	*'**Çargah Makamı**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
IV. ÜNİTE: YAY TEKNİKLERİ						
19	IV. Ünitede yer alan görsellerin konularla uyumunu, ve konuların öğrenilmesini kolaylaştırıcılığını **yetersiz** buluyorum.					
20	*'**Detaşe Çalma Tekniği**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, konunun öğrenilmesini kolaylaştırıcılığı bakımından **yeterlidir.**					
21	Sayfa 78'de no:3, 81'de Halay ve 82'de Bel Bağımın Tokası'nda hüseyni etkisi varken, bu bilginin **verilmemesini eksiklik** olarak görüyorum.					
22	*'**Detaşe Çalma Tekniği**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
23	Sayfa 84'te 6 numaralı etütte, bir yayda **üç tel** değişimi olmasını, legatoda tel değişimi başlangıç seviyesi için **zor olduğunu** düşünüyorum.					
24	*'**Legato Çalma Tekniği**'* konu başlığı altında yer alan eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
V. ÜNİTE: DİZİ-MAKAMLAR VE İLGİLİ DAĞARCIK						
25	V. Ünite içinde kullanılan görsellerin, konularla uyumunu, konuların öğrenilmesini kolaylaştırıcılığını **yetersiz** buluyorum.					

26	*'**Sol Majör Dizi**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, konunun öğrenilmesini kolaylaştırıcılığı bakımından **yeterlidir.**					
27	*'**Sol Majör Dizi**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
28	*'**Buselik Makamı**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, makamın viyolada çalınışı ile **ilişkilendirilmemiştir.**					
29	*'**Buselik Makamı**'* konu başlığı altında yer alan (La) doğal ve (La) armonik minör benzetmesi, bu dizilerin bilgisi verilmediği için **anlaşılmazdır.**					
30	'*Mi Minör Dizi*' konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
31	*'**Mi Minör ve La Minör Dizi**'* konu başlıkları altında, Minör dizi yapısı ile ilgili bilgi verilmeden, sadece mi/la minör dizi için yapılan açıklamalar uygun **değildir.**					
32	*'**Kürdi Makamı**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, makamın viyolada çalınışı ile **ilişkilendirilmemiştir.**					
33	*'**Kürdi Makamı**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
34	*'**Fa Majör Dizi**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, konunun öğrenilmesini kolaylaştırıcılığı bakımından **yeterlidir.**					
35	*'**Fa Majör Dizi**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
36	*'**Re Minör Dizi**'* konu başlığı altında yer alan teorik bilgiler, konunun öğrenilmesini kolaylaştırıcılığı bakımından **yeterlidir.**					
37	*'**Re Minör Dizi**'* konu başlığı altında yer alan etüt ve eserlerin, kolaydan zora sıralanışı **doğrudur.**					
38	**5. Ünite** içinde diziler, öğrencilerin dizi-makamlar arası ilişkiyi kavramaları için, tampere ve makamsal sisteme uygun bir biçimde ardışık olarak (örneğin Sol majör-Rast, La minör-Buselik, Fa majör-Acemaşiran v.b. gibi) **sıralanmalıydı.**					
HAZIRLIK ÇALIŞMALARI, ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME, YAZ ÇALIŞMALARI, SÖZLÜK						
	Kitabın Yaz Çalışmaları bölümünde yer alan etüt/eserler öğrencilerin yaz tatillerini kendi başlarına verimli geçirmeleri bakımından **yeterlidir.**					
	Kitabın Sözlük bölümü kapsam bakımından **yeterlidir.**					

41	Kitapta yer alan hazırlık çalışmaları, öğrencileri güdüleme ve konulara hazırlamada **yeterlidir.**					
	Kitabın ölçme ve değerlendirme çalışmaları, kapsam bakımından **yeterlidir.**					
GENEL İÇERİK İLE İLGİLİ İFADELER						
43	Viyola ders kitabı, 9. Sınıf viyola ders kazanımlarını elde etmede tek başına **yeterlidir**.					
44	Viyola kitabının, öğrencilerin viyola eğitimlerine katkı sağlamak amacı ile teknoloji araçlarından nasıl yararlanacakları hakkında bilgi **sunmamasını** eksiklik olarak görüyorum.					
45	Kitapta yer alan etüt ve eserlerde yer alan nüans sembollerinin uygulanışları ile ilgili yeterli bilgi **verilmediğini** düşünüyorum.					

46 Kitap hakkında belirtmek istedikleriniz var ise lütfen yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Anket sona ermiştir. Katkılarınız için teşekkür ederim.